

Boerenzwaluw Journaal 11 Friesland 2021

Een overzicht van de boerenzwaluw ringactiviteiten van Jan de Jong

Foto © Annemarie van Garderen.

29-06-2021. Nest met zeven (!) jongen van de boerenzwaluw in de paardenstal bij Annemarie van Garderen in Tijnje. Er broedde dit jaar maar 1 paar in die stal. Dergelijke hoge legsels komen maar zelden meer voor.

Dit is een uitgave van vogelringer Jan de Jong uit Joure (ringer R24 RAS).

Verbonden aan Vogeltrekstation Wageningen (www.vogeltrekstation.nl).

Onderdeel van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW).

Correspondentieadres ringer; Elias Annes Borgerstraat 66 8501 NG Joure. Tel 0513-414788.

Email j.d.jongringer403@home.nl Blog <http://blog.seniorennet.be/frieslandnatuurnieuws>

Het Copyright van de Fotos en pentekeningen in dit Journaal berust bij de tekenaar en de fotografen.

Dit is een overzicht van de ringactiviteiten van ringer R024 die in 2017 in Friesland zijn uitgevoerd onder anderen ten bate van het **RAS-project Boerenzwaluw van het Vogeltrekstation te Wageningen.**

Overname van (ring)gegevens is niet toegestaan zonder toestemming van de auteur en het Vogeltrekstation.

Op de site van Bennie van den Brink (www.boerenzwaluw.nl) vindt U meer over het landelijk onderzoek.

Boerenzwaluw Journaal 11 Friesland 2021

Een overzicht van de boerenzwaluw ringactiviteiten van Jan de Jong

1. Voorwoord.

Het jaar 2021 begon voor de boerenzwaluwen slecht met flinke stof en zandstormen toen ze vanuit hun overwintergebieden weer terug wilden keren naar hun broedgebieden (zie verslag blz. 59-60). Deze stof en zandstormen lijken een jaarlijks terugkerend obstakel te zijn voor veel zangvogelsoorten die overwinteren in Afrika.

Ook dit jaar was er weer een grote spreiding in de aankomst in de broedstallen. In 2021 zijn er meer vroege aankomsten in maart dan in 2020 en is de piek van de aankomst die in 2020 in de 1^e decade van april viel meer verschoven naar de 2^e april decade. Voor een verslag en vergelijking uit 78 stallen in Friesland zie blz. 46-51. In 2021 zijn er op 23 plaatsen in totaal 767 boerenzwaluwen geringd, 373 nestjongen, 161 vliegvlugge jongen en 233 volwassenen. Er zijn 125 boerenzwaluwen teruggevangen in de stallen (55 mannen, 70 vrouwen).

Er zijn in 2021 wel wat minder boerenzwaluwen geringd dan in voorgaande jaren. Deels komt dit door het nog steeds heersende corona virus met al zijn mutaties, maar ook door wat minder bezoeken in stallen en schuren. Veel achterstallig onderhoud op Ringstation Rohel heeft dit jaar de nodige tijd van me gevergd doch helaas werden ook op die plek veel vernielingen aangetroffen waar we de daders na de nodige uren posten niet hebben kunnen achterhalen. Het nieuws haalde zelfs Omrop Fryslan.

Toch waren er weer de nodige verrassingen en ontdekkingen. Bij de teruggevangen boerenzwaluwen trof ik er een in de schuur van Sjoerd Wagenaar te Terwispel een aan die de ring al 8.1 jaar had gedragen. Deze is daarmee een van de oudste boerenzwaluwen (plaats 8) in ons land in de top 10, zie blz. 15. Er is er nog een Friese ouder en wel uit Warga 8.3 jaar (plaats 7). Beide vogels zijn als volwassenen geringd en zijn dus nog ouder dan hier aangegeven.

In de maanden oktober en november waren er zelfs op veel plaatsen nog boerenzwaluwen in ons land te zien. Met de zwakke winters proberen ze hier te overleven. Veel vogel fotografen maakten foto's van deze late boerenzwaluwen en uit die beelden bleek dat veel boerenzwaluwen hier in ons land al een flink deel van de vleugelrui hadden voltooid. Van acht vogels kon zo de ruiscore worden vastgesteld. Uniek voor ons land! In dit Boerenzwaluw Journaal 11 op blz.61-66 het verhaal en de beelden. Veel leesplezier toegewenst.

Rest me U allen mede namens mijn vrouw U een goed en gezond 2022 toe te wensen zonder al te veel tegenslagen.

Boerenzwaluw Onderzoek in Friesland 2021

door

Jan de Jong Joure

Ringer 403/R024
Vogeltrekstation
Wageningen

Vogeltrekstation

Adres E.A.
Borgerstraat 66
8501 NG Joure
The Netherlands

Tel: 0513-414788

2. Inhoudsopgave.

Onderwerp	pagina
1. Voorwoord.	01
2. Inhoudsopgave.	02
3. Ringtotalen per ringplek in 2021.	03
4. Aantekeningen per ringplek.	04-21
5. Aantekeningen per woonplaats.	22-45
6. Terugmeldingen in 2021.	45-46
7. Aankomst van boerenzwaluwen in broedstallen.	46-51
8. Vroege en late waarnemingen. (incl. oproep aan vogel fotografen)	51-55
9. Korte mededelingen.	55-60
- Kleurafwijkingen boerenzwaluw in 2021.	55-59
- Sahara stof op weg naar Europa.	59-60
10. Vleugelrui van boerenzwaluwen in 2021 in Nederland.	61-66
11. Sponsoren.	66-67
12. Dankwoord.	67

Foto © Vogelbescherming.

Kijk voor Acrobaat op het erf op; <https://www.vogelbescherming.nl/docs/80c14876-4502-438e-a2b1-d11b3a08dca7.pdf> Dit is een boekje met allerlei wetenswaardigheden over boerenzwaluwen.

3. Ringtotalen per ringplek in 2021

In Tabel 1 zijn alleen aantallen opgenomen waar daadwerkelijk boerenzwaluwen zijn geringd of terug gevangen. Deze eindtotalen van de geringde en terug gemelde aantallen komen niet meer terug in het overzicht van de aantekeningen per ringplek maar worden in tabel 1 weergegeven. Van de terug gevangen boerenzwaluwen met ring is slechts 1 x het individu genoemd. Door de coronapandemie zijn er op veel minder plaatsen boerenzwaluwen geringd.

Ringer R24	Jan de Jong	Totaal nieuw	Geringd in 2021					Terug vangsten van vóór 2021				2021
			2021	man	Vr.	onb.	pulli	man	vrouw	onb.	<2021	
ringplek	naam	geringd	n1kj	n1kj	n1kj	1kj	totaal	n1kj	n1kj	n1kj	totaal	eind
De Knipe	Durkstra A.	14	5	9				5	3		8	22
Haskerhorne	Hoekstra J.	36	14	12		1	9	8	7		15	51
Jutrijp	Groenveld I	15	8	7				3	3		6	21
Jutrijp	Jong de H.J.	14	5	9				2	4		6	20
Nijehaske	Kroes	5					5					5
Offingawier	D. Winia	19	10	9								19
Rohel *1	Tjeukemeer	129	7	6	1	115						129
Rotsterhaule	Baas A.	12	7	5								12
Rotsterhaule	Venema S.F.	144	14	6		2	122	8	11		19	163
St Johannesga	Petra Vermaning	14		1		4	9					14
St Johannesga	Hoekstra W.	4	1				3					4
Terwispel	Berga B.	7	5	2				3	4		7	14
Terwispel	Veenstra H.	9	5	4				1	1		2	11
Terwispel	Wagenaar Sj.	66	6	11	1	4	44	6	7		13	79
Tijnje	A. van Garderen	13		1			12					13
Tijnje	Gerda Hoekstra	2					2					2
Tijnje	Jenny Hoogeboom	4					4					4
Tijnje	Nieuwland H.	170	6	7		1	156	7	15		22	192
Tijnje	Willemsen	7					7					7
Warga	Boer de K.	5	2	3								5
Warga	Talsma S.	0						1	1		2	2
Warns	Dijkstra P.J.	3	1	1		1						3
Warns	Smid B.	75	21	19	2	33		11	14		25	100
Totaal		767	117	112	4	161	373	55	70		125	892

n1kj= oude vogel. 1kj= jonge vlieg vlugge vogel. Pulli=nestjong. Vr.= vrouw. Onb. = geslacht onbekend.

Tabel 1. Aantal nieuw geringde en terug gevangen boerenzwaluwen in 2021 per locatie.

5 mei 2021. Ook in Zeist kijkt nu meer naar boerenzwaluwen. Tialda Hoogeveen maakte een artikel voor Vogelbescherming op internet (**Tomeloze inzet voor de boerenzwaluw**) over mijn onderzoekswerk naar boerenzwaluwen sinds 1985 in Friesland. Het is op internet te bekijken.

Zie: <https://www.vogelbescherming.nl/actueel/bericht/tomeloze-inzet-voor-de-boerenzwaluw?fbclid=IwAR2JZ61ScDK0nZIMen2asl6B0k05YGEzIuQDF6Q98PwjG5arHVikQ7o9WW0>

4. Aantekeningen per ringplek.

Hieronder volgen de aantekeningen tijdens het ringen en de reacties en meldingen van de bewoners waar in 2021 een bezoek is gebracht en waar vogels zijn geringd of terug gevangen. De gegevens van niet bezochte ringadressen en andere plaatsen zijn vermeld in aantekeningen per woonplaats (blz. 22-45).

De Knipe.

A. Durkstra.

20-05. Aanwezig 07:00 – 09:30 uur. Met 2 x 3m. mistnet voor de staldeuren 22 boerenzwaluwen gevangen. Geringd 5 man, 9 vrouw, terug vangsten 5 man en 3 vrouw. Een terug vangst (man) droeg een vreemde Nederlandse ring die als nestjong was geringd in Langezwaag op 26 mei 2019. Geen nesten gecontroleerd. Naast de boerenzwaluwen ook een **huiszwaluw** (1 paar aanwezig) gevangen en geringd, het nest zat boven de staldeur. Bij de ijsbaan broedt een **nijlgans** in een oud **ekster** nest. **Winterkoning** zingend op erf. **Grote bonte specht** roffelend op boom bij de vijver.

Haskerhorne.

Sake en Jolanda Hoekstra.

31-03. Eerste twee terug in de schuur.

30-06. Aanwezig 08:15 -10:15 uur. Met 1 x 3m. mistnet voor de deur 42 boerenzwaluw gevangen, hiervan geringd 27 (14 man,12 vrouw en 1 eerste jaars) en terug gevangen 15 (8 man, 7 vrouw) Aan de zuidmuur op zolder kon ik nog twee nesten met boerenzwaluw pulli (5-4) ringen. Bij de terugmeldingen was 1 boerenzwaluw die als volwassen vrouw op 6 juli 2020 bij Nico Boersma in Haskerhorne in de paardenbox was geringd. Veel eerste jaars boerenzwaluwen zaten boven in de schuur en wilden er niet uit.

Foto © Jan de Jong.

30-06-2021. De boerenzwaluwen bleven boven in de nok van schuur zitten of vlogen wat heen en weer, er waren veel eerste jaars vlieg vlugge jongen met hun ouders aanwezig.

Foto © Jan de Jong.

30-06-2021. De wand bij de invlieg schuifdeur is hier net zoals in Jutrijp bij Henk Johan de Jong met een mozaïek van uitwerpselen meer zichtbaar gemaakt door de boerenzwaluwen. Dit ter bescherming dat hun jongen niet pardoes tegen de wand zullen vliegen.

25-09. Rond deze dag is de laatste boerenzwaluw uit de schuur vertrokken.

Jutrijp

Henk Johan de Jong

31-03. Twee terug in schuur.

18-05. Aanwezig 07:40 – 10:20 uur. Met een 3 m. net in de schuur 20 boerenzwaluw gevangen, hiervan 14 geringd (5 man, 9 vrouw) en 6 terug gevangen (2 man, 4 vrouw). Veel **huismussen** aanwezig in schuur. Geen nesten gecontroleerd. Bij de ligboxstal 1 paar **witte kwikstaarten** aanwezig en in de ligboxstal zeker 3 nesten van **holenduiven**.

Foto © Jan de Jong.

18-05-2021. In de schuur een licht plekje bij een raam gevonden om de gevangen boerenzwaluwen te ringen en te controleren.

Foto © Jan de Jong.

18-05-2021. De houten wand in de schuur is door de jaren heen vaak gebruikt door de oude boerenzwaluwen om deze te markeren met uitwerpselen van de jongen vogels zodat ze er niet tegen aan zullen vliegen.

22-09. Laatste boerenzwaluw vertrokken uit stal.

Ids Groenveld.

25-05. Aanwezig 07:40 – 10:30 uur. Met een 3m. mistnet voor de schuurdeur gevangen en een 9 m. mistnet voor de kalverstal. Gevangen 21 boerenzwaluwen, hiervan 15 geringd (8 man en 7 vrouw) en 6 terug (3 man en 3 vrouw). In de ligboxstal was zeker 1 broedpaar **holenduif** aanwezig.

Nijhaske.

Jan Kroes en Baukje Tilma.

28-04. Eerste twee boerenzwaluwen terug in hok.

04-05. Afgelopen woensdag 28 april zijn onze boerenzwaluwen (1 broedpaar) weer teruggekomen. Twee dagen hebben ze hier rondgevlogen en af en toe zaten ze bij het nest. Echter, de laatste dagen zien we ze niet meer. Af en toe komt er één zwaluw langs in de kapschuur en vertrekt dan ook weer.

26-06. Nest met jongen in fietsenhok.

03-07. Ze hebben dit jaar een nest gemaakt in het fietsenhok op de lamp met een bewegingsmelder.

Foto © Jan en Baukje Kroes.

03-07-2021. Nest met vijf jongen in een fietsenhok in Nijhaske.

06-07. Aanwezig 8:10 - 08:25 uur. Het nest met vijf boerenzwaluw jongen van 16 dagen oud geringd.

07-07. Vandaag zat er een jonge boerenzwaluw op de groene container die in de buurt van het nest staat. Hij zat daar wel in het vizier voor eventuele rovers dus hebben we hem weer teruggebracht in het fietsenhok op een hoge balk. Terugzetten in het kleine nest durfden we niet uit angst dat de andere vogeltjes in paniek zouden raken. Het jong buiten het nest werd gewoon door zijn ouders gevoerd.

08-07. Vandaag zat hij nog steeds in het fietsenhok op een paal en later op de handgreep van een schop.

10-07. Twee jongen op de rand van een emmer.

11-07. Vandaag zaten de jongen op de dakgoot en werden om de beurt gevoerd door de ouders. Hierna zijn ze alle uitgevlogen.

12-07. De volgende dag zagen we tussen 12.00 en 14.00 uur de zwaluwen terugkomen. Ze zaten dan op de dakgoot van de boerderij of garage en werden gevoerd door hun ouders. Soms zaten er 8 boerenzwaluwen te wachten om te worden gevoerd. Dat zijn dan kennelijk de “buurtkinderen” uit andere nesten in de

omgeving. Ik heb een keer gezien dat er 3 jongen tegelijk werden gevoerd. Dus er was nog een ander ouderpaar uit de omgeving bij.

Foto © Jan en Baukje Kroes.

13-07-2021. *De jonge boerenwaluwen zitten te wachten op de dakgoot om gevoerd te worden.*

13-07. Laatsten vertrokken uit fietsenhok.

Offingawier.

Dirkje Winia Hoekstra.

31-03. Eerste boerenwaluw weer terug in schuur.

02-04. Niet meer gehoord.

03-06. Aanwezig 07:15 – 09:00 uur. Voor het eerst op deze locatie geringd. Zeker 10 paar aanwezig. Met een 3 m. mistnet aan de binnenzijde van schuur gevangen en 10 man en 9 vrouw geringd.

24-09. Laatste vertrokken uit de schuur.

Rohel

Rohel Tjeukemeer (Ringstation Rohel).

16-04. Zes boerenwaluwen jagend op insecten boven de rietzoom, soms achter elkaar aanjagend.

24-04. Zeker vijf boerenwaluwen voedsel zoekend boven de rietzoom.

02-05. Groepje van elf boerenwaluw voedsel zoekend boven de rietzoom. Bij aankomst op ringplek bij net C1 diverse slapend in rietzoom.

14-05. Meer dan 15 boerenwaluwen voedsel zoeken boven de rietzoom. Geringd 4 boerenwaluwen (1 man, 3 vrouw). Een vrouwtje boerenwaluw gevangen en geringd met BH...31481 met opvallend kleine witte vlek (12 mm) op buitenste staartpen ST6, ook de andere witte vlekken op ST2-5 waren klein. Zie foto hieronder.

Foto © Jan de Jong

14-05-2021. Opvallend kleine vlekken op staartpen van een volwassen vrouw boerenzwaluw.

29-05. Twee boerenzwaluwen insecten zoekend boven ringplek.

31-05. Twee boerenzwaluwen overvliegend.

09-06. Twee boerenzwaluwen overvliegend. Geringd 1 vrouw.

16-06. Drie boven oeverland.

24-06. Een tiental voedsel zoeken boven rietzoom. Geringd 1 eerste kalenderjaar.

26-06. Drie rondvliegend boven ringplek.

28-06. Vijf voedsel zoekend.

03-07. Enkele overvliegend (minder dan 10), en bij witte bruggetje een groepje met enkele zeer jonge vogels, rustend in braamstruiken langs het water.

09-07. Een eerste jaars gevangen en geringd in net B14d direct na het opzetten van het net.

16-07. Drie boven de rietzoom.

21-07. Grote groep >250 tussen 05:30 - 07:00 uur heeft in rietzoom geslapen en later al voedsel zoekend boven rietzoom samen met tientallen oeverzwaluwen. In totaal 48 boerenzwaluwen gevangen (46 eerste jaars en 2 man), hiervan geringd 47 (2 man en 45 eerste jaars). Een eerste jaars met ring NLA. BK...10816 terug gevangen, deze bleek op 7 juni 2021 door mijzelf geringd te zijn als nestjong te Rotsterhaule bij Frank Venema.

26-07. Groepje van 14 aan het insectenjagen samen met 5 oeverzwaluwen. Vanmorgen 8 boerenzwaluwen geringd (2 man en 6 eerste jaars).

02-08. Bij aankomst veel (>150) boerenzwaluwen slapend in de rietzoom bij netbanen B14-B15, doch ook langs de gehele rietzoom tussen B15a en C1 diverse vogels slapend, vaak samen met oeverzwaluwen. In totaal 57 boerenzwaluwen geringd (2 man, 2 vrouw, 1 volwassen en 52 eerste jaars). Ook bij het witte bruggetje slaapt een flinke groep (>50) in de hoge vegetatie langs de oever. Verder kwamen ze ook uit het in het water staande rietveldje van het kanaal ten oosten van het witte bruggetje.

Foto © Jan de Jong

02-08-2021. Een eerste jaars boerenzwaluw met afwijkende staart gevangen op slaapplek op Ringstation Rohel. De staartpenen T2-4 zijn geheel zwart, slechts twee staartpenen (T5-6) met een witte vlek. Normaal zijn de staartpenen T2 t/m T4 ook met witte vlekken.

04-08. Kleine groepjes (>20) op insectenjacht boven rietzoom.

06-08. Een 10-tal voedsel zoekend boven rietzoom.

07-08. Twee voedsel zoekend boven oeverland.

11-08. Slechts een 7-tal aanwezig, riet nat en geen vogels op slaapplek. Een eerste jaars gevangen en geringd.

20-08. Groepje van 5 waargenomen. Een eerste jaars gevangen en geringd.

23-08. Zeker een 120 boerenzwaluwen voedsel zoeken boven weilanden ten noordoosten van het witte bruggetje.

25-08. Groepje van zeker een 25-tal bij geluidsbox C5.

03-09. Na 08:00 uur groepje van >30 jagend op insecten.

08-09. Enkele tientallen boven ringplek gezien.

13-09. Enkele tientallen boven ringplek gezien.

16-09. Af en kleine groepjes (<10) voedsel zoekend.

20-09. Grote groep >150 voedsel zoekend boven oeverland, riet en bosjes. Acht eerste jaars boerenzwaluwen gevangen en geringd.

22-09. Wat later in de ochtend groepje (>15) rondvliëgend bij C5.

28-09. Twee voedsel zoekend boven oeverland. Nadien niet meer gezien op ringplek.

Rotsterhaule

Afke Baas

00-00. Afgelopen winter 3 dode **kerkuilen** gevonden in de hokken achter de schuur.

01-04. Eerste boerenzwaluw terug in de paardenstal.

04-04. Helaas moet ik medelen dat de boerenzwaluw na een nacht niet meer in de stal teruggekomen is.

18-04. Nu twee boerenzwaluwen in de stal.

28-04. We hebben nu 5 boerenzwaluwen in de stal. Andere jaren hadden we veel meer in de paardenstal. We hebben wel het idee dat ze modder halen uit de plas dras wat door de vogelwacht aangelegd is achter ons weiland. En dat is veel beter als het zand uit de rijbak wat ze vorig jaar gebruikten en waar steeds nestjes naar beneden vielen.

27-05. Een mannetje boerenzwaluw dood gevonden (geen ring) in stal.

08-06. Aanwezig 08:45 – 10:15 uur. Met 2 x 3 m net gevangen voor deur en raam van de paardenstal. Geen nesten bezocht. In totaal 12 boerenzwaluw geringd (7 man, 6 vrouw). Deze week 1 vrouw boerenzwaluw dood gevonden (geen ring) op nest met 3 eieren.

Foto © Jan de Jong.

08-06-2021. Afke Baas laat een volwassen man boerenzwaluw los bij de coniferen haag.

Frank Venema.

05-04. Eerste boerenzwaluw terug in de schuur.

11-05. Aanwezig 08:00 – 11:10 uur. In de schuur met mistnet 1 x 3m en 1 x 9 m totaal 26 boerenzwaluwen gevangen in schuur, hiervan 11 geringd (9 man, 2 vrouw) en 15 terug gevangen (6 man, 9 vrouw). In ligbox en melkstal niet gevangen. In ligbox zeker 1 paar **holenduiven** aanwezig. Bij boerderij een **vink** zingend. In de schuur ook 1 paar **huismussen** aanwezig, hiervan 1 man geringd.

07-06. Aanwezig 07:15 – 10:15 uur. Alle nesten opnieuw genummerd en in totaal in 9 nesten 47 nestjongen (1 x 4, 5 x 5 en 3 x 6) geringd. In 7 nesten lagen nog eieren (1 x 1, 1 x 3, 2 x 4 en 3 x 5). Zeker 16 broedpaar.

Foto © Jan de Jong

07-06-2021. Alle nesten in de schuur, ligbox en melkstal zijn opnieuw genummerd.

23-06. Aanwezig 07:15 – 10:20 uur. Alle nesten gecontroleerd en met 1 x 3 m en 1 x 9 m net gevangen. Ouden en nestjongen geringd/gecontroleerd. In totaal 27 boerenzwaluwen geringd (3 man, 2 vrouw) en 22 nestjongen (1 x 2, 1 x 3, 3 x 4 en 1 x 5). Verder 3 terug gevangen van voorgaande jaren (1 vrouw, 2 man) die nog niet eerder dit jaar zijn terug gevangen. Verder nog 2 nesten met eieren of kleine jongen gevonden (1 x 3 ei, 1 x 2 ei + 2 pulli van 2 dagen). Niet in de grote ligbox gevangen.

29-07. Aanwezig 07:00 – 09:50 uur. Alle nesten gecontroleerd en in 8 nesten 34 nestjongen geringd (1 x 2, 1 x 3, 2 x 4, 3 x 5 en 1 x 6). Negen nesten bevatten nog eieren en of kleine jongen (1 x 2 ei, 3 x 3 ei, 4 x 3 ei, 1 x 5p van 2dagen en 1 4p van 1 dag + 1ei). Met 1 x 3 m en 1x 9 m net gevangen in schuur en met 1 x

3m net in grote ligbox voor deur gevangen. Geringd 2 man en 2 vrouw en 1 terug (vrouw) van voorgaande jaren. Opvallend veel **huismussen** in grote ligboxen, meer dan 50 geteld (ouden en jongen). Bij het vangen in de ligbox ook 2 **spreeuwen** gevangen en geringd van de 10 aanwezige. In de grote ligbox zeker tien **holenduiven**.

16-08. Aanwezig 08:00 – 09:15 uur. Alle nesten gecontroleerd en in totaal 19 nestjongen geringd (2 x 2, 2 x 3 1 x 4 en 1 x 5). Twee eerste jaars werden met de hand gepakt voor het raam. Aan de zijkant (westkant) van de grote ligbox 1 nest met 2 ei van **holenduif**. In de schuur geen nesten met eieren meer aanwezig.

Foto © Jan de Jong.

07-06-2021. Veel gebruikte deuren bij Frank Venema waar de boerenzwaluwen langs in de schuur vliegen naar hun jongen. Op de foto is ook de tweede open deur op de achtergrond te zien.

Sint Johannesga

Petra Vermaning.

03-04. Eerste in schuur aangekomen.

06-07. Aanwezig 09:25 – 10:10 uur. Met 3 m net aan de binnenzijde schuur 5 boerenzwaluwen gevangen en geringd (1 vrouw en 4 eerste jaars) en van 2 nesten (1 x 5 en 1 x 4) de jongen geringd. Oude vogels wilden niet naar binnen vliegen, veel jongen waren nog buiten. Verder waren veel jongen al uitgevlogen, slechts 2 nesten met eieren (1 x 1 en 1 x 5 ei) aangetroffen.

W. Hoekstra.

11-05. Op 11 mei maakten de boerenzwaluwen hun eerste verkenningen in de stal en afgelopen nacht heeft een koppeltje in onze stal overnacht. We zien ze nog niet aan het nestelen.

02-07. De jonge boerenzwaluwen bij ons in de stal (we tellen er vier) groeien inmiddels als kool.

06-07. Aanwezig 08:45 - 09:30 uur. Met 1 x 3m net aan de binnenzijde van schuur gevangen. Het vrouwtje liet zich niet vangen ondanks herhaalde pogingen. Een volwassen mannetje en drie nestjongen zijn er geringd, 1 vierde vloog ongeringd van nest.

09-08. Vandaag zijn de eieren van de boerenzwaluwen in het nest van de tweede leg uitgekomen. Hopelijk nog op tijd om groot te worden voor de vogeltrek.

Terwispel

Bart Berga.

12-04. Eerste 2 boerenzwaluwen terug in schuur.

10-05. Aanwezig 08:00 – 10:20 uur. Met 1 x 3m net in de schuur gevangen. Drie katten in de schuur aanwezig. In totaal 14 boerenzwaluwen gevangen (8 man, 6 vrouw), hiervan 7 geringd (2 vrouw, 5 man), 6 terug van voorgaande jaren (4 vrouw, 2 man) en 1 controle vangst (man) van andere ringplek. De boerenzwaluw met ring NLA. BH...30055 was op 8-8-2019 geringd in de stal van H. Veenstra te Terwispel.

18-08. Nest met jongen op een bezemsteel in de schuur.

Foto © Bart Berga.

18-08-2021. Nest met zeker drie jongen (de gele bekjes nog net te zien) op een oude bezem in de schuur bij Bart Berga in Terwispel.

15-09. Laatste vertrokken uit de stal.

Tryntsje en Rikus Veenstra.

14-04. Eerste weer terug in voormalige kalverstal.

24-05. Aanwezig 07:35 – 09:00 uur. Met 1 x 3 m net aan binnenzijde stal gevangen. Geen kalveren meer in stal en geen vee meer in ligbox. In de schuur is niet gevangen (broed altijd 1 paar). In totaal 11 boerenzwaluwen gevangen (6 man, 5 vrouw), hiervan 9 geringd (4 vrouw, 5 man) en 2 terug vangsten van voorgaande jaren (1 man, 1 vrouw).

02-09. Laatste vertrokken uit stal.

Sj. Wagenaar.

04-04. Eerste terug in de schuur.

12-05. Aanwezig 08:00 – 10:30 uur. Met 1 x 3 m net in schuur en 1 x 15 m net in stal gevangen. In totaal 21 boerenzwaluwen gevangen (11 man, 10 vrouw), hiervan 9 geringd (4 vrouw, 5 man) en 12 terug gevangen uit voorgaande jaren (6 man, 6 vrouw). Bij de terug vangst uit voorgaande jaren was een oude vogel die op 24 juni 2013 in de stal was geringd als volwassen man en de ring al 7 jaar, 10 maanden en 1 dag heeft gedragen. Het was niet bekend hoe oud deze vogel was op het moment van ringen (minimaal 1 jaar ouder).

19-06. Aanwezig 07:20 – 08:05 uur. In de stal 22 nestjongen (1 x 1, 3 x 5 en 1 x 6) geringd. Verder 1 nest met 5 jonge **koolmees** geringd in oude elektriciteitskast aan de muur.

05-07. Aanwezig 09:15 – 09:40 uur. Met 1 x 3 m net in schuur gevangen. In totaal 10 boerenzwaluwen gevangen (5 vrouw, 1 man, 1 volwassen en 3 eerste jaars), hiervan geringd 3 x eerste jaars, 4 vrouw, 1 man en 1 volwassen. In een trailer in het wagenhok een nest boerenzwaluw met 4 pulli geringd.

12-08. Aanwezig 08:00 – 09:30 uur. Met 1 x 3 m net in schuur gevangen en de nestjongen in stal geringd. In totaal 4 boerenzwaluwen (3 vrouw, 1 eerste jaars) geringd, eerder geringde boerenzwaluwen van dit jaar niet meegeteld. Verder nog 4 nesten met pulli geringd (1 x 3 en 3 x 5). De boerenzwaluw man met ring BA...75618 ook weer terug gevangen in de schuur, vogel heeft de ring nu 2971 dagen gedragen en staat nu op de 8^e plaats van de top 10 aller tijden in ons land, zie hieronder (Bron; www.vogeltrekatlas.nl stand 25-10-2021). Het is niet de oudste die ik terug ving in dezelfde stal in Friesland, dat is AT...47005 gecontroleerd te Warga bij Talsma in de schuur. Beide vogels behoren tot de oudsten van ons land en zijn minstens nog een jaar ouder (of nog ouder?) Omdat ze als volwassen vogels zijn geringd.

Top 10 oudste vogels

Ringlocatie					Terugmelding			
Plek	Ringnummer	Datum	Plaats	Leeftijdsklasse	Datum	Plaats	Conditie	Leeftijd (jaar)
1	A....902579	15-8-1978	NL06	Onvolwassen	29-8-1988	NL06	Levend en gezond, losgelaten door ringer	10
2	A....902563	15-8-1978	NL06	Onvolwassen	21-7-1988	NL06	Levend en gezond, losgelaten door ringer	9.9
3	F....708873	10-6-1995	NL15	Nestjong	26-6-2004	NL15	Levend en gezond, losgelaten door ringer	9.1
4	A....902627	15-8-1978	NL06	Volwassen	17-8-1987	NL06	Levend en gezond, losgelaten door ringer	9
5	A....902595	15-8-1978	NL06	Onvolwassen	17-8-1987	NL06	Levend en gezond, losgelaten door ringer	9
6	AK...38590	4-9-2004	NL06	Onvolwassen	5-4-2013	NL15	Vers dood, maximaal een week	8.6
7	AT...47005	13-5-2011	NL05	Volwassen	17-8-2019	NL05	Levend en gezond, losgelaten door ringer	8.3
8	BA...75618	24-6-2013	NL05	Volwassen	12-8-2021	NL05	Levend en gezond, losgelaten door ringer	8.1
9	S....771106	14-8-1974	NL06	Nestjong	27-9-1982	NL06	Levend en gezond, losgelaten door ringer	8.1
10	AN...75880	24-6-2008	NL15	Nestjong	2-8-2016	NL15	Levend en gezond, losgelaten door ringer	8.1

Tabel 4: In Europa bereikte de oudst bekende Boerenzwaluw een leeftijd van 15 jaar en 11 maanden. De oudste boerenzwaluw in Nederland werd als onvolwassen vogel geringd en na 10 jaar en 14 dagen gevangen en weer levend losgelaten. Deze vogel kan dus nog ouder geworden zijn. Deze vogel werd op 15 augustus 1978 op de slaapplek bij Elburg geringd en op 29 augustus 1988 op dezelfde slaapplek terug gevangen. De andere Top 10-vogels bereikten een leeftijd van minstens 8-9 jaar. Gemiddeld worden boerenzwaluwen maar 0,97 jaar oud. De sterfte onder jonge vogels is hoog (75-80%). NL05 = Friesland.

14-09. Nog 2 nesten met jongen in de schuur.

25-09. Een paar verzorgt nog steeds 1 jong in de schuur, ze vliegen af en aan met voedsel.

27-09. Aanwezig 08:15 – 09:30 uur. Met 1 x 3 m net in schuur gevangen. Er was nog 1 vrouwtje aanwezig die de laatste dagen nog steeds een vlieg vlug jong verzorgde. Vrouwtje met net gevangen (was van 5 juli 2021), het jong liet zich niet vangen. Afgelopen week ook het mannetje nog gezien in de schuur.

29-09. Vrouwtje verdwenen uit de stal.

30-09. Laatste jong nu ook verdwenen uit schuur.

Tijnje

Annemarie van Garderen.

20-04. Eerste terug in de paardenstal.

22-04. Enkele boerenzwaluwen in- en uitvliegend, eenmalig.

09-05. Een boerenzwaluw op balkje.

12-05. Zag ik waarachtig dan toch één van de oude vogels het nest heeft gerestaureerd!

13-06. De boerenzwaluwen in de paardenstal hebben jongen, ze zijn aan het voeren zijn.

22-06. Aanwezig 08:00 – 08:35 uur. Met 1 x 3 m net in paardenstal gevangen, alleen het vrouwtje gevangen en geringd. Nest met zeven jongen van 13 dagen oud geringd in paardenstal. Rond huis zang van **zwartkop, spotvogel en winterkoning**.

28-06. Vier van de 7 jonge boerenzwaluwen mee 'de hort op'; er zaten nog 3 jongen in het nest.

29-06. Waren ze allemaal uitgevlogen - één schrok van mijn binnenkomst, fladderde tegen het raam (gepakt en buitengezet) - maar om 20:00 uur zaten ze alle 7 weer op een rijtje in het nest.

Foto © Annemarie van Garderen.

29-06-2021. Nest met zeven jongen boerenzwaluw in paardenstal te Tijnje.

03-07. Zo ging het ook de dagen daarna - overdag druk aan het jagen, 's avonds in het nest - tot vanavond toen bleef ook 's avonds - ik keek nog om 22:30 uur - het nest leeg. Alle zeven groot!

09-08. In zelfde nestje nu weer jongen van enkele dagen oud.

14-08. Aanwezig 08:30 - 09:00 uur. Nest met 5 jongen van 9 dagen geringd. Mannetje was niet te vangen.

21-08. Eerste twee jongen aan het uitvliegen

22-08. Vier jongen uitgevlogen.

23-08. Kleinste jong (achterblijvertje) ook uitgevlogen.

24-08. Gisteren vlogen ze de hele dag met z'n allen met veel gekwetter rond boven achtererf. De laatste dagen verdwenen hier ook 2 kippen, vrijwel zeker door marter of vos, op basis van hoe we de resten aantreffen.

25-08. Een vlieg vlug jong (BL...60614) is mogelijk in de tuin gepakt door een **sperwer**.

Gerda Hoekstra.

22-06. Aanwezig 08:30 – 08:45 uur. Nest met 2 jongen van 9 dagen op hengelstokken in de schuur geringd.

11-09. Laatste uit de schuur verdwenen.

Jenny Hoogenboom.

26-04. Eerste weer terug in schuurtje.

22-06. Aanwezig 09:10 – 09:15 uur. Nest met 4 jongen van 18 dagen geringd. Het vijfde jong vloog ongeringd van nest.

Hariet Nieuwland.

30-03. Eerste terug in de paardenstal (Hariet Nieuwland).

31-03. Tweede ook al terug (Hariet Nieuwland).

12-04. Vanwege het slechte weer, zijn de boerenzwaluwen na hun eerste aankomst de afgelopen week/weken af en toe eens in de stal geweest maar waren na een klein poosje ook weer vertrokken.

13-04. Vandaag zijn ze voor het eerst gebleven en het is een gezellige drukte in de paardenstal.

17-05. Aanwezig 07:45 – 10:50 uur. Met 1 x 3 m net voor de staldeur gevangen. In totaal 26 boerenzwaluwen gevangen (6 man, 20 vrouw), hiervan 8 geringd (2 man, 6 vrouw) en 18 terug gevangen uit voorgaande jaren (4 man, 14 vrouw). Ook 1 vrouw **koolmees** geringd. Verder zang van **vink** en **winterkoning** bij de stal.

01-06. Aanwezig 07:50 – 10:20 uur. Alle nesten opnieuw genummerd met nieuwe code. Twee nesten met jongen (4p-3p) geringd. Verder aanwezig nog 21 nesten met eieren en of kleine jongen (1 x 1ei, 1 x 2, 6 x 3, 3 x 4, 5 x 5, 3 x 6 ei en 1 x 3 pulli van 1 dag + 1ei en 1 x 4 pulli van 1 dag + 1ei). De **zwarte roodstaart** heeft jongen, deze vliegen al in de omgeving van de stal.

Foto © Jan de Jong

01-06-2021. De nesten in de paardenstal bij Hariet Nieuwland in Tijnje hebben een nieuwe nummering gekregen.

19-06. Aanwezig 08:00 – 10:15 uur. Alle nesten met nestjongen geringd. In 15 nesten totaal 65 nestjongen geringd (1 x 1, 2 x 3, 3 x 4, 8 x 5 en 1 x 6). Verder nog aanwezig 6 nesten met eieren en of kleine jongen (1 x 1 ei, 1 x 3 ei, 2 x 5 ei, 1 x 6 ei en 1 x 5 pulli van 1 dag). Even met 1 x 3 m netje voor de schuifdeur gevangen. In totaal 5 boerenzwaluwen gevangen en geringd (5 man, 1 vrouw).

Foto © Jan de Jong
19-06-2021. Weer een miskleur nestjong in de paardenstal bij Hariet Nieuwland in Tijnje.

Foto © Jan de Jong
19-06-2021. De grote en kleine slagpennen zijn nog flink in de groei.

05-07. Aanwezig 08:25 – 09:40 uur. Alle nesten gecontroleerd, nestjongen geringd en met 1 x 3 m net in paardenstal voor de schuifdeur gevangen. In totaal 4 boerenzwaluwen terug gevangen uit voorgaande jaren (1 vrouw, 3 man), en in 5 nesten in totaal 19 pulli geringd (3 x 3 en 2 x 5). Verder nog 4 nesten met eieren aanwezig (1 x 1, 1 x 4 en 2 x 5). Veel eerste jaars boerenzwaluwen waren al niet meer in de stal bij aankomst, ook niet toen er een regenbui kwam. In nest BL twee dode nestjongen (met ring) gevonden van dit jaar.

31-07. Aanwezig 08:00 – 09:20 uur. Alle nestjongen geringd en met 1 x 3 m net voor schuifdeur gevangen. In 11 nesten in totaal 47 nestjongen geringd (8 x 4 en 3 x 5). Verder nog aanwezig 6 nesten met eieren en of kleine jongen (1 x 3 ei, 1 x 4 ei, 1 x 5 ei, 1 x 3p van 3 dagen, 1 x 4p van 3 dagen en 1 x 3 p van 1 dag + 1 ei).

14-08. Aanwezig 09:15 – 10:10 uur. In 5 nesten totaal 18 nestjongen geringd (1 x 1, 1 x 3, 2 x 4 en 1 x 6) en met net 1 x 3 m net voor de schuifdeur nog 1 eerste jaars geringd. Nog 1 nest met 4 jongen van 4 dagen aanwezig.

Koos en Corrie Willemsen

01-07. Nest met jongen onder de carport.

05-07. Aanwezig van 07:35 – 07:45 uur. Nest met 4 jongen van 6 dagen geringd onder carport.

20-07. Alle jongen zijn succesvol uitgevlogen.

29-08. Nest met 3 jongen van 2^e leg.

31-08. Aanwezig 08:05 – 08:15 uur. Nest met 3 jongen van 7 dagen geringd in zelfde nest.

16-09. Alle drie de jongen succesvol uitgevlogen. Hierbij 2 op de foto op een zitstokje.

Foto © Koos en Corrie Willemsen

16-09-2021. Tweede legsel boerenzwaluw succesvol uitgevlogen in Tijnje.

Warga

Keimpe Gerrit de Boer

25-04. Eerste twee weer aanwezig in stal.

27-04. Zwaluwen alweer vertrokken.

27-05. Met 2 x 3 m net voor schuurdeur/ tanklokaal gevangen. In schuur slechts 2 vrouw en geringd en in het tanklokaal geringd (1 vrouw, 2 man). In de schuur **kerkuil** aanwezig en bij de ligboxen torenvalk broedend. Op zolder van schuur braakbal van kerkuil gevonden.

Pieter Talsma.

23-04. Eerste twee terug in schuur.

27-05. Aanwezig van 07:00 – 08:00 uur. Met 2 x 3 m net voor schuurdeuren gevangen. Slechts twee boerenzwaluwen gevangen van voorgaande jaren (1 man, 1 vrouw). Maar 2 paar in schuur aanwezig. Volgens Talsma een **kerkuil** aanwezig. Het is erg stil in de schuur.

Warns

Bauke en Annie Smid.

14-04. Eerste twee weer terug in ligbox.

00-05. Het was begin mei wat rustiger maar halverwege mei kwam er toch wat meer. Ik kan het wel merken dat het een prima jaar voor ze zal zijn.

25-06. Heb vandaag even een nesten telling gedaan kwam ongeveer op 38 nesten waarvan de meesten met jongen, de rest zaten te broeden of met op nieuw legsel zijn begonnen, valt wel op dat er genoeg zijn dit jaar.

01-07. Aanwezig van 06:00 – 09:10 uur. Met 3 x 3m net voor de schuifdeuren gevangen. Veel oude vogels en vlieg vlugge eerste jaars geringd. In totaal 100 boerenzwaluwen gevangen (32 x man, 33 x vrouw en 33 x eerste jaars), hiervan geringd 75 (11 man (33 x eerste jaars, 21 x man, 19 x vrouw, 2 x volwassen) en 25 terug gevangen uit voorgaande jaren (11 man, 14 vrouw). Een van de terug gevangen boerenzwaluwen (vrouw) droeg 2020 een ring die niet van mij was (NLA. BL...90036), deze was geringd als eerste jaars door T. Albada- de Vries op 25 juli 2020 te Laaksum. Ook in meest zuidelijke ligbox nog 2 **spreeuw** (man en vrouw) gevangen en geringd.

13-09. Er zijn al mooi wat boerenzwaluwen vertrokken wordt rustiger om de boerderij.

05-10. Laatste vertrokken uit de stal.

Peter Jan en Hieke Dijkstra.

14-04. Eerste weer terug in ligbox.

28-04. Hier zijn nu 10 a 12 paar aanwezig, doch ze doen nog niks aan de nesten.

13-05. De boerenzwaluwen zijn druk aan het nestelen. De **huiszwaluwen** zijn nu ook aangekomen.

08-06. Eerste ei dopjes in de stal gevonden.

01-07. Aanwezig 09:15- 09:40 uur. Weinig paren meer aanwezig, veel jonge vogels al buiten rondvliegend. Met 1 x 3 m net in ligbox voor de schuifdeur gevangen. Slecht 1 man en 1 vrouw en 1 eerste jaars kunnen ringen. Veel boerenzwaluwen vlogen door een gat boven in het dak van de ligbox in en uit. In de ligbox ook 1 broedpaar **holenduif** aanwezig.

Foto © Jan de Jong

01-07-2021. De boerenzwaluwen vlogen net boven het mistnet door een gat in de overkapping steeds in en uit.

Foto © Jan de Jong

01-07-2021. Het was rustig vanmorgen in de stal waar altijd het melkvee had gestaan.

5. Aantekeningen per woonplaats.

Hieronder per woonplaats alfabetisch een dertigtal adressen waar aantekeningen zijn verzameld en bijzonderheden zijn opgetekend door de bewoners. Helaas zijn er van diverse email adressen en gegevens verloren gegaan tijdens een crash van mijn laptop. Heb zoveel mogelijk gegevens en foto's echter nog kunnen achterhalen.

Appelscha

Adrienne Hagen Jonker.

19-04. Eerste paartje boerenzwaluw terug.

02-05. Tweede paartje terug. Helaas is het hier tot nu toe bij gebleven. Er loopt 's nachts wel een steenmarter rond door de stal.

15-08. De boerenzwaluwen waren dit jaar al vroeg vertrokken, half augustus waren de meesten al weg. Er waren nog vier boerenzwaluwen over van de tweede leg, maar die zaten alleen 's nachts op het nest. Er zijn negen en veertig goed gezonde zwaluwen uitgevlogen.

30-08. Ik denk dat 30 augustus de meesten al vertrokken waren.

Britswert

Kees en Afke Hoogland.

31-03. Twee boerenzwaluwen terug in de stal.

28-04. Er zitten nu 6 stellen in de stal.

06-10. Hier zijn de meeste boerenzwaluwen vertrokken, maar er zijn nog 3 achterblijvers.

09-10. De laatste boerenzwaluwen zijn niet teruggekeerd; dus we denken dat ze nu zijn vertrokken.

Bovensmilde (Drenthe).

Rita Delger.

06-03. 1 boerenzwaluw gezien te Bovensmilde.

13-03. Ik heb al een paar dagen achter elkaar maar 1 boerenzwaluw gezien. Gisteren hoorde ik de boerenzwaluw weer. Vind het erg vroeg. Meestal verneem ik ze begin april. De garagedeur halen we er voor ze uit. En zetten een deur met vliegopening terug.

Foto © Rita Delger.

Op de foto hiernaast zie je dat de boerenzwaluwen door de opening (38 cm) bovenin de hor naar binnen/buiten kunnen vliegen. De deur wordt nu een jaar of 9 in het zwaluw seizoen in het kozijn van de garage gehangen. Wat panlatten scharnieren, horrengaas en een slotje. Geen katten of ander gespuis opgemerkt! Bevalt ons prima. Een simpele goedkope oplossing voor een zwaluw liefhebber aldus Rita Delger!

De bovendeuren bij de paarden blijven dan dag en nacht open. Elk jaar meerdere nesten. Het seizoen van 2019 was hier slecht. Veel dode jongen en eieren zonder ouders. We wonen in gebied waar lelies worden verbouwd. Ik gaf dat de schuld maar vorig jaar was weer een goed jaar!

19-04. Ik maakte me al wat ongerust, maar gister de eerste boerenzwaluw boven ons huis weer gezien en vandaag kwam er 2^e uit de stal (6 x 4 meter)! Ze zijn weer thuis!

22-05. Het wil nog niet echt lukken met de zon warmte en vliegen voor de boerenzwaluwen. In onze garage zaten 2 en die zijn al een paar dagen weg. In de stal zijn 3 nesten in gebruik.

Foto © Rita Delger.

Mannetje boerenzwaluw rustend op de balken tijdens de koude periode.

07-09. Vanmorgen las ik het bericht dat de eerste boerenzwaluwen alweer vertrekken en dacht, nee toch nu al. Maar gelukkig was ik de laatste kozijnen buiten aan het verven, en ik hou het in de gaten. En inderdaad ik hoorde veel van hun bekende geluidjes. Zag er ook best veel rondvliegen. Wat zal ik ze weer gaan missen, schoot door me heen. Toch de camera maar opgesteld want ver weg konden ze niet zitten. Veel boven ons huis en zag nog even 1 met de welbekende snelheid de stal in suizen. Het leek of ze afscheid namen van de stal en de garage waar zo'n 40 jongen zijn geboren. En toen zag ik de groep zitten in een boom een 200 meter verderop naast het maisveld.

Foto © Rita Delger.

Boerenzwaluwen verzamelen zich kort voor de wegtrek in de omgeving in een berkenboom.

Geregeld maakten ze nog even een rondje. Groot en klein, prachtig om te zien! Echte acrobaten zijn het. En halverwege de middag zag ik ze wegvliegen over de nok van ons huis. Een enkele boerenzwaluw is nog hier aan het oefenen voor de lange reis, en die kan zijn/ haar buikje nog even lekker rond eten de komende dagen. Heb nu even de tijd om de stal en garage weer te ontdoen van al hun poepjes, zodat we volgend voorjaar weer met een schone lei kunnen beginnen!

10-09. Meer dan 1000 boerenzwaluwen zien overvliegen richting Appelscha.

11-09. Laatste in de garage gezien.

19-09. Laatste in de stal.

25-09. Nog een 100 tal hier in de omgeving gezien.

26-09. Groepje van 50 aanwezig.

30-09. Nog een 10-tal aanwezig tot zonsondergang.

01-10. Nog 10 gezien, na die dag geen boerenzwaluwen meer.

Broeksterwâld

Elisabeth Post.

22-04. Eentje kwam eerst even de boel verkennen rond kwart voor 11.

25-04. Twee terug in de schuur vermoedelijk een paartje. Ook bij ons zijn ze laat. Vorig jaar kwamen de eersten begin april. Nadien niet meer genoteerd in verband met verhuizing.

De Knipe.

Sil Dekker.

Dit jaar niet geringd in de stal.

14-04. Eerste boerenzwaluw terug in de stal.

30-06. Vijf jongen staan op punt van uitvliegen.

15-09. Laatste vertrokken uit de stal.

Drogeham

Anja en Egbert Veenstra.

09-09. Onze zwaluwen zijn begin september vertrokken. Op 9 september is de laatste weg gegaan.

Op zich een prima jaar gehad, 2 broedsels. 1 x 4 jongen, 2 x 5 jongen. Ze waren vrij laat met het eerste broedsel, maar dat kwam door het koude voorjaar natuurlijk. We hadden dit jaar 1 paartje.

Ermelo

Marion Derks.

30-03. Twee terug in de schaapskooi aan de Postweg van de Stichting Schapendrift te Ermelo in Gelderland.

31-03. Zeven a acht boerenzwaluwen terug in de schaapskooi. Ik hou ook al een aantal jaren bij op welke datum ze er voor het eerst zijn en ook wanneer de laatsten weer vertrekken. In 2020 1^e aankomst 31 maart/ vertrek 15 september. In 2019 1^e aankomst 29 maart/vertrek 17 september. In 2018 1^e aankomst 3 april/vertrek 17 september. De schaapskooi is in 2003 nieuw gebouwd. Ik weet niet precies vanaf wanneer er al nestjes zijn, maar ik hou het dus nu sinds 2018 bij. Daarvoor zaten ze er zeker ook, maar dat heb ik toen niet genoteerd. Een exacte telling van de nestjes is niet te geven omdat de nestjes soms hoog in de nok zitten.

23-09. Boerenzwaluwen zijn vertrokken uit de schuur.

28-09. Er vlogen nog enkele boven de hei maar uit de schaapskooi waren ze verdwenen.

Foto © Marion Derks.

Marion Derks (schaapsherder) met een lammetje in de schaapskooi.

Gelselaar

Arend J. Heideman.

31-03. Wat een vreugde weer! De eerste boerenzwaluw van dit jaar is teruggekeerd in boerderij Stokkink in Gelselaar.

Foto © Arend Heideman

De boerderij van Fam. Heideman waar de boerenzwaluwen al jaren terugkeren naar hun nesten.

Net voor twaalf uur 's middags vloog de vogel via de ver geopende 'nienduur' het achterhuis binnen en ging zitten op een draadje tussen de eeuwenoude balken, niet ver van één van de oude nesten. Even hiervoor zag ik hoe deze zwaluw sierlijk scheerde rond boerderij, 'olde schöppe' en de oude kastanjeboom vol voorjaarsknoppen.

Foto © Arend Heideman

31-03-2021. Eerste mannetje weer terug bij het oude nest.

02-04. De vroege verkenners zijn weer verdwenen.

05-04. Het wordt inderdaad een zware week voor de boerenzwaluwen. Afgelopen nacht vertoefden er vier in ons achterhuis. Opmerkelijk genoeg heeft zich binnen enkele dagen, ruim binnen een week, al een paar gevormd. Meestal duurt dat wat langer.

07-04. Vanmorgen lag er weer sneeuw. Zes boerenzwaluwen vertoefden in ons achterhuis. Vinden de zes boerenzwaluwen (zomergasten) tussen de eeuwenoude balken op Stokkink nog insecten nu het op 7e april? Hierbij de link van een filmpje over boerenzwaluwen in winterse omstandigheden;

https://www.youtube.com/watch?v=yV_2ccf8ODE

Foto © Arend Heideman

De boerenzwaluwen maken zich klaar voor de jacht op insecten.

09-04. Geen sneeuw vanmorgen rondom boerderij Stokkink, en de temperatuur al enkele graden boven nul. Voor de boerenzwaluwen vormt dit een wereld van verschil. Ze zitten niet in de ochtenduren ver weggedoken in een oud nest, maar vrij ontspannen op een draadje tussen de eeuwenoude balken. Als een flets zonnetje even iets feller gaat schijnen is ook al paringsdrift te zien. Twee paartjes en een eenling vertoefden de afgelopen nacht op de delle van de boerderij. Eerder deze week zag ik er al zes. Nu maar hopen dat het de komende dagen meevalt met de weersomstandigheden.

12-04. Zeven boerenzwaluwen brachten de nacht door op de delle van Stokkink. Een mooi getal. Zeven wordt vaak genoemd als het getal van de volheid. In de Bijbel staat het voor volmaaktheid, volkomenheid. Ondanks de kou, sneeuw, regen en hagel de afgelopen week en ook nog minder gunstige weersverwachtingen voor de eerstkomende dagen zitten we dit voorjaar toch al op dit aantal. Ze hebben het overleefd. Wordt het geleidelijk aan wat warmer de komende dagen dan verwacht ik er nog wel een paar van deze geliefde zomergasten bij. Nu kruipen ze 's nachts nog diep in de oude nesten. Als de zon al lang is opgegaan zitten ze per paar daar vaak nog dicht tegen elkaar. Het heeft bij nachtvorst zoals vanmorgen geen zin ze al voor acht uur de deur te openen, maar rond negen uur zijn veelal alle vogels vertrokken, op jacht naar voedsel, naar insecten. Pas tegen zeven uur vanavond verwacht ik ze weer terug.

Foto © Arend Heideman

In de avond keren de boerenzwaluwen terug naar de nesten, daar zijn ze veilig.

14-04. Het omslagpunt bij de boerenzwaluwen op de delle van Stokkink is bereikt. Voor het eerste dit voorjaar vertoeven enkele boerenzwaluwen ook overdag in het achterhuis, zijn ze niet elders op zoek naar schaars voedsel in deze koude periode. Ook paringsdrift en nestdrang komen zo snel op. De opperzanger laat ook weer van zich horen midden op de dag.

Foto © Arend Heideman

De opperzanger houdt de wacht en laat zich horen.

20-04. Het aantal boerenzwaluwen is nog niet verder gekomen dan zes de afgelopen dagen. Maar er wordt wel druk aan de nesten getimmerd nu het flink warmer is geworden.

De boerenzwaluwen op Stokkink vliegen weer aan en af bij het modderslootje dat ik elk voorjaar vernieuw voor deze vogels. Nu het iets warmer is geworden zijn ze ineens druk met het opknappen van oude nesten aan de eeuwenoude balken in de boerderij. **Elke ochtend sjouw ik met twee emmers vol water naar het slootje, waarin een laagje plastic onder de modder ligt om te voorkomen dat deze direct weer droog valt.** Zonder modderslootje zouden de boerenzwaluwen het hier in de afgelopen, zeer droge jaren niet hebben gered. Met het slootje bootsen we de situatie van weleer na, toen de zwaluwen rond de drinkbak voor het vee in de weide altijd voldoende modder konden vinden. Ook het göttengat (voor afvoer water uit de waskamer) zorgde eens voor modder.

Foto © Arend Heideman

De boerenzwaluwen verzamelen leemhoudende grond voor de (op)bouw van hun nest

28-04. Eindelijk breidt het aantal boerenzwaluwen op Stokkink zich iets uit, als het record van vorig jaar (twaalf paartjes) nog ver weg. De eerste boerenzwaluw keerde op 31 maart terug in deze boerderij in Gelselaar. Bijna twee weken later zag ik er ondanks de kou en de sneeuw van begin april zeven, even later nog maar zes. Gistermiddag was aan enige onrust onder onze zomergasten te merken dat een paar nieuwelingen waren gearriveerd. De paarvorming blijkt ook nog niet voltooid. Gisteravond telde ik in totaal negen boerenzwaluwen tussen de eeuwenoude balken.

10-05. In het weekend zijn nog enkele nieuwe boerenzwaluwen gearriveerd. Wel is er deze maandag nog duidelijk strijd om partners en een plek op de 'delle' van onze oude boerderij. Een enkeling week al uit naar een oude lamp in de voormalige koestal.

Foto © Arend Heideman

Soms wordt er heel wat afgescholden en gevochten in de stal door laat aankomende mannetjes

Geen wonder dat het de afgelopen wat onrustig was rond de boerenzwaluwen op Stokkink in Gelselaar (Gelderse Achterhoek). Hun aantal dat de afgelopen tijd schommelde tussen elf en dertien is inmiddels opgelopen tot negentien. Nog niet gelijk aan het record van vorig jaar. Toen nestelden hier in totaal twaalf paartjes tussen de eeuwenoude balken, maar toch een flink aantal. Pas in het donker kon ik ze net goed tellen. Veel van deze zomergasten hebben dus de weg terug gelukkig gevonden, hebben de lange en gevaarlijke tocht overleefd. We openen voor hen graag de nienduur. En het modderslootje blijven we vullen met water. Hoewel op Stokkink geen vee meer wordt gehouden, is deze boerderij nog niet omgebouwd tot woonboerderij. Mooi onderkomen dus nog voor boerenzwaluwen.

13-05. Het blog van zwaluwenboerderij Stokkink in Gelselaar viert deze maand een jubileum. Het bestaat tien jaar (zie <https://zwaluwenboerderij.blogspot.com/>).

14-05. En bij ons is het modderslootje zeer in trek. Nog nooit is het modderslootje voor de boerenzwaluwen bij Stokkink waarschijnlijk zo in trek geweest als vandaag. Ze vlogen er in flinke aantallen op af om modder te vergaren voor het restaureren en bouwen van nesten aan de eeuwenoude balken in de boerderij. Zo zijn

op één foto liefst zes vogels te zien van de ongeveer twintig die hier nu onderdak hebben gevonden. Deze week verwelkomden we nog nieuwkomers. De vooral in de eerste weken koude aprilmaand beperkte aanvankelijk de grootte van de groep. Deze week heerst er niet alleen grote drukte op de delle bij de paarvorming, maar dus ook bij nestbouw. Zonder modderslootje zouden de boerenzwaluwen het op Stokkink in de afgelopen, zeer droge jaren niet hebben gered. Met het slootje bootsen we de situatie van weleer na, toen de zwaluwen rond de drinkbak voor het vee in de weide altijd voldoende modder konden vinden. Ook het göttengat (voor afvoer water uit de waskamer) zorgde eens voor modder.

Foto © Arend Heideman

Het aangelegde modderplekje wordt druk bezocht door boerenzwaluwen. Tijdens droogteperioden een goede plek voor de boerenzwaluwen om zo hun nesten met goed plakkend leemhoudende grond te bouwen/repareren.

16-05. De eerste jongen van de boerenzwaluwen in boerderij Stokkink in het Achterhoekse Gelselaar zijn in de vroege morgen uit het ei gekropen, zag ik in de schemering op de zeer oude lemen vloer van delle. Twee dagen nadat Wilbert Oltvoort uit Gelselaar bij hem in een schuur jongen kon begroeten. De biologische klok van de zwaluwen bij hem en die bij ons blijkt precies gelijk te staan. Daar keerde de eerste boerenzwaluw ook twee dagen eerder terug uit het verre Afrika, op 29 maart. Op Stokkink kwam de eerste op de laatste dag van maart aan. Opmerkelijk is dat de eerste jongen ondanks de kou en sneeuw begin april niet zeer laat zijn geboren. Twee jaar geleden bijvoorbeeld nam ik de eerste jongen pas waar op 28 mei.

Vorig jaar waren ze vroeg: al op 10 mei. De lage temperaturen van begin april beperkten aanvankelijk wel de grootte van de groep bij Stokkink. Pas vorig weekend kwam er een flinke uitbreiding. Tien nesten zijn nu bezet in het achterhuis en er vliegt ook zeker nog één vogel zonder partner rond.

19-05. Het feest van de eerste jongen van de boerenzwaluwen op Stokkink is van korte duur. Vandaag zag ik op de lemen vloer van de delle vijf dode jongen. Hebben de ouden door de lage temperaturen deze maand onvoldoende voedsel voor hun kroost kunnen vinden? Of is er een andere oorzaak? Waarschijnlijk zijn ze vanmorgen al uit het nest gegooid. Benieuwd of ook elders deze zomergasten met problemen kampen.

Foto © Arend Heideman

Klein drama, vijf kleine jongen verspreid dood gevonden in de stal. Vaak is dit n.a.v. gevechten van twee mannetjes om wijffe van nest.

25-05. De dood van vijf nog naakte jongen van de boerenzwaluwen op Stokkink plaatst me voor een raadsel. Ik dacht dat ze afkomstig zouden zijn uit het oudste nest op de delle, maar daar staken gisteren nog twee bekjes uit. En dit tweetal werd door beide ouders goed gevoerd. Dan wordt voedselschaarste vanwege het koude en natte weer als oorzaak minder aannemelijk. Zou er ruzie zijn geweest met een net gevormd ander paar dat op luttele afstand aan de eeuwenoude balk werkt aan een nest? Een kortstondige, maar hevige strijd gistermiddag wijst in deze richting, maar levert geen bewijs op. Opmerkelijk was ook dat de dode jongen verspreid lagen over de lemen vloer. Jongen die, uit het nest vallen, of er uitgegooid worden, zijn meestal te zien dichtbij de poep onder een nest. Nu lagen ze verder weg en niet bij elkaar. Hun aantal is ook

opmerkelijk. Als ze ook afkomstig zijn uit het nest waarin nu nog jongen vertoeven, zouden er daar in totaal zeven in hebben gezeten. Dat is zeer veel. Ik ken hooguit nesten van zes jongen. De dood van vijf nog naakte jongen van de boerenzwaluwen op Stokkink plaatst me voor een raadsel. Ik dacht dat ze afkomstig zouden zijn uit het oudste nest op de delle, maar daar staken gisteren nog twee bekjes uit. En dit tweetal werd door beide ouders goed gevoerd. Dan wordt voedselschaarste vanwege het koude en natte weer als oorzaak minder aannemelijk. Zou er ruzie zijn geweest met een net gevormd ander paar dat op luttele afstand aan de eeuwenoude balk werkt aan een nest? Een kortstondige, maar hevige strijd gistermiddag wijst in deze richting, maar levert geen bewijs op. Opmerkelijk was ook dat de dode jongen verspreid lagen over de lemen vloer.

Reactie Jan de Jong; Dat is niet zo leuk. Kan zijn dat het een jaloers mannetje is die legsels van een vrouwtje verwijderd om zo het vrouwtje weer vrij te krijgen. Komt ook veel bij eenden voor, mannetjes maken de jongen doodt! Twee mannetjes vechten dan om een vrouwtje. Als ze doodgaan door de koude liggen de jongen vaak pal onder het nest. Bij verspreid over de schuur uit hetzelfde nest is er vaak sprake van dit gedrag van mannetjes.

Jongen die, uit het nest vallen, of er uitgegooid worden door de ouders, zijn meestal te zien dichtbij de poep onder een nest. Nu lagen ze verder weg en niet bij elkaar. Hun aantal is ook opmerkelijk. Als ze ook afkomstig zijn uit het nest waarin nu nog jongen vertoeven, zouden er daar in totaal zeven in hebben gezeten. Dat is zeer veel. Ik ken hooguit nesten van zes jongen.

12-09. De eerste arriveerde bij ons op 31 maart dit jaar en de laatste vertrok al op 12 september.

Wilbert Oltvoort.

29-03. Een boerenzwaluw terug in de schuur.

29-08. Hierbij de opgave van de geschatte aantal nesten en broedsels van de zwaluwen in de schuur. Dit keer een schatting, omdat ik de tel kwijt ben. Gemiddeld gaat het dit jaar om 5 of 6 nesten die allemaal 2 maal zijn bebroed met gemiddeld 4-5 jonge boerenzwaluwen erin. Het aantal jonge boerenzwaluwen komt daarmee uit op 40 – 60. Momenteel broedt er nog 1 paar, van 1 nest zijn vorige week de eieren uitgekomen en is er 1 nest vorige week uitgevlogen. Dat is een heel mooi aantal en het vliegt nu nog allemaal rondom ons huis. Een gezellig gefluit.

11-09. In het schuurtje toch nog twee boerenzwaluw zag ik tot mijn verrassing.

24-09. De boerenzwaluwen zijn vertrokken uit de schuur.

01-10. Twee overnachten nog in de schuur voor 1 nacht, na 1 oktober heb ik ze inderdaad niet meer gezien.

Haskerhorne.

Nico en Hieke Boersma.

Dit jaar geen boerenzwaluwen geringd in de manege.

17-04. Eerste boerenzwaluw terug in de manege stal.

21-06. In een nestje in een krans aan de muur vijf nestjongen van de **grauwe vliegenvanger** geringd.

28-07. Zit nu voor de derde keer te broeden, heeft 4ei. Gaai plunderde tweede legsel met jongen in de krans.

13-08. Nestje met 3 **grauwe vliegenvanger** nestjongen geringd in een fakkeltorts. Nestje zat op dezelfde plek als in 2020.

Hempens.

Pieter en Nellie de Boer.

06-05. Twee terug in de schuur. Hopelijk komen er wat meer na de slachting van vorig jaar door de kerkuil.
13-05. Naar schatting zijn er al een twintigtal terug in de schuur. Ze zijn druk bezig om een plekje te zoeken en knappen de oude nesten op. Boven de mestbult worden druk insecten gepakt.
30-09. Dit jaar hebben er 12 paar gebroed. Eind september waren ze plotseling verdwenen. De kerkuil is gelukkig niet weer geweest.

Jonkerslân

Heleen Achterberg

Dit jaar niet geringd in paardenstal.

01-04. Een boerenzwaluw boven het erf gezien.
05-04. Nog geen boerenzwaluwen terug.
13-04. Een boven erf zien rondvliegen, is niet in stal geweest.
14-04. De eerste boerenzwaluw terug op stal.

Foto © Heleen Achterberg.

14-04-2021. De eerste weer terug in de stal te Jonkerslân terwijl elders in Friesland nog sneeuw en hagelbuien.
16-04. Twee terug op de stal.
26-04. Drie terug op de stal.
28-04. Vier terug op stal.
05-05. Vijfde en zesde terug op de stal.
08-06. Nest 1: 4 jongen.
13-06. Nest 4: 4 jongen.
17-06. Nest 7: 5 jongen. Nest 1; 1 jong op de grond en in nest 7 gezet. (Zie foto).

Foto © Heleen Achterberg.

17-06-2021. Pleegkind (wat groter) van nest 1 wat op grond lag in nest 7 gezet.

18-06. Nest 1: 3 jongen uitgevlogen.

22-06. Nest 5: 5 jongen. Nest 6: 4 jongen. Nest 3: 4 jongen.

24-06. Nest 2: 4 jongen.

26-06. Nest 4: 2 jongen uitgevlogen, 2 jongen vermoedelijk door roofvogel of uil opgehaald.

30-06. Nest 7: 6 jongen uitgevlogen (inclusief adoptievogeltje van nest 1).

02-07. Nest 8: 4 jongen.

06-07. Nest 3: 4 jongen uitgevlogen, nest 6: 4 jongen uitgevlogen. Nest 5: 4 jongen uitgevlogen; vermoedelijk 1 jong door roofvogel of uil opgehaald.

07-07. Nest 2: 4 jongen uitgevlogen.

10-07. Nest 8: (kapschuur) 3 jongen dood op de grond en 1 vermoedelijk door roofvogel of uil opgehaald.

Totaal uitgevlogen 1^e leg: 27 jongen (uit 7 nestjes)

Foto © Heleen Achterberg.

22-08-2021. Vier jonge boerenzwaluwen die net uitgevlogen zijn wachten op voedsel van de ouders.

Hierbij ook nog een prachtige foto, gemaakt door Ragna in Jonkerslân, van een ouder die een jong voert.

Het was weer een enerverend jaar, met 8 nestjes eerste leg en maar 2 nestjes tweede leg. Een van de 8 nestjes zat in de kapschuur en twee weken na uitkomst lagen er 3 jongen dood op de grond en het nestje was leeg (er waren 4 jongen; dus een is er opgehaald). Dit jaar zijn er veel jongen opgehaald door een roofvogel of uil. Net als vorig jaar heb ik ook dit jaar weer een jong, dat op de grond gevallen was, in een adoptienestje gezet en die heeft het gered! Het blijft een apart gezicht, zo'n al bijna volwassen zwaluw tussen die kleintjes.

Joure

Artina Oppenhuizen.

14-04. Twee teruggekeerd in schuur. Er is nog weinig insecten voedsel voor ze.

21-04. De 3^e terug in schuur

18-09. De grote groep is vertrokken uit de schuur.

25-09. Laatste (volwassen) vertrokken uit de schuur. *No mar wer wachtsje oant april 2022.*

Ik bin der altyd wat ûnwennich fan as se fuort binne (schreef Artina).

04-10. Er zijn dit jaar ongeveer 25 jongen uitgevlogen van 4 paar. Een volwassen en een jonge vogel zijn door een kerkuil gepakt die ook hier in de schuur aanwezig is.

Kollum

Yttje en Folkert Solle.

19-04. Elk jaar hebben we zwaluw paartje in ons geitenhok. Vorig jaar 2x een nestje gehad. 1x 5 jongen en laatste broedsel 3 jongen. Ook zat er een nestje in ons buiten hok (afdak) van een ander paartje. 19 april weer de eerste 3 zwaluwen gespot. Alweer druk vliegend in ons geiten hok.

09-05. Zes boerenzwaluwen terug. 1 paar is aan het nestelen in het geitenhok (dezen waren in april hier.), de andere paartjes zijn hun nog aan het oriënteren waar ze een nest gaan bouwen.

04-09. Nog een 30-tal op nok van ons hok, na zondag 5 september geen zwaluw meer vernomen.

We hadden dit jaar 2 nesten, 1 ervan werd verlaten (deze zat in de geitenstal). Dit kwam waarschijnlijk doordat we de stal hadden schoon gemaakt. Het 2de nest zat in het buiten hok. Daar zijn 4 uitgevlogen. Daarna kwam er een 2de legsel. Deze 4 jongen zijn ook uitgevlogen.

Foto © Yttje en Folkert Solle.

04-09-2021. Groep op zonnepanelen verzamelen zich voor de wegtrek op de nok van het hok.

Langezwaag

Sietse van der Wal

09-04. Eerste weer terug in de stal.

Van Sietse van der Wal kreeg ik een mooi lijstje van aankomst en vertrekdatums van boerenzwaluwen tussen 2002 en 2020:

2020; aankomst 6 april, vertrek 22 september.	2019; aankomst 2 april, vertrek 3 oktober.
2018; aankomst 8 april, vertrek 3 oktober.	2017; aankomst 31 maart, vertrek 21 september.
2016; aankomst 2 april, vertrek 30 september.	2015; aankomst 10 april, vertrek 6 oktober.
2014; aankomst 11 april, vertrek 18 september.	2013; aankomst 13 april, vertrek 26 september.
2012; aankomst 21 april, vertrek 6 oktober.	2011; aankomst 5 april, vertrek 23 september.
2010; aankomst 30 maart, vertrek 21 september.	2009; aankomst 31 maart, vertrek 18 september.
2008; aankomst 3 april, vertrek 18 september.	2007; aankomst 11 april, vertrek 21 september.
2006; aankomst 13 april, vertrek 20 september.	2005; aankomst 15 april
2004; aankomst 9 april	2003; aankomst 18 april
2002; aankomst 26 april	

In zijn schuur wordt al jarenlang boerenzwaluw onderzoek gedaan door de Ringgroep Menork. Het verslag van 2021 is te zien op; <https://www.menork.nl/wp-content/uploads/2021/12/Boerenzwaluw-jaarverslag2021.pdf> 30 aanwezige broedvogels maakten totaal 24 succesvolle nesten waarin 98 pullen werden geringd door de Ringgroep Menork. Zeker de moeite waard om eens een kijkje te nemen!

Lippenhuizen

Lute Jager.

Dit jaar niet geringd in paardenstal.

14-04. Een boerenzwaluw terug.

17-04. Al meerdere terug in de paardenstal.

Makkum

Wietske Visser.

19-04. De eerste twee boerenzwaluwen in de schuur terug.

26-04. Een aangekomen bij de boerderij, is aan het verkennen.

13-05. We hebben 4 in de schuur en 2 in de stal. Ze zijn druk aan het nestelen. Het is niet zoals vorig jaar toen een **kerkuil** een slachting aanrichtte.

06-09. Laatste vertrokken uit de stal.

18-09. Hier een update over de boerenzwaluwen in de boerderij. Na het drama met de kerkuil vorig jaar zijn er toch weer paartjes komen broeden in de schuur en de loods. Niet veel maar wel heel succesvol. Ze waren laat en het eerste broedsel kwam halverwege de zomer. Ik telde een 25 jongen. En daarna gingen een aantal voor de tweede keer los. Die jongen kwamen zo halverwege augustus rondvliegen. Dit waren er een stuk of 14. Of deze genoeg gegeten hebben voor de lange tocht dat weet ik niet. Op 6 september waren alle zwaluwen vertrokken. Dus toch weer herstel na een hopeloos jaar en hopelijk komen ze in groten getale volgend jaar terug.

Nu gaan we de zeearend volgen, en er zijn ook heel veel ganzen niet weggevlogen dat de boer is niet zo blij met deze blijvers.

Foto © Wietske Visser.

Uitzicht op de boerderij en ligboxenstal en het vers gemaaide grasland op de landerijen naast de boerderij.

Foto © Wietske Visser.

De boerderij met stormluiken en een flinke voortuin met fruitbomen.

Molkwerum

Mineke Bekkema.

Dit jaar niet geringd in schuur.

04-04. Eerste boerenzwaluw terug in schuur.

05-04. Een boerenzwaluw man dood gevonden in schuur.

19-04. De 2^e boerenzwaluw terug in de schuur.

27-04. Twee **lepelaars** rondom huis, 1 ervan gefotografeerd met mobiele telefoon. Hier zijn nu veel **kemphanen**, meer dan andere jaren.

Foto © Mineke Bekkema.

27-04-2021. *Lepelaar achter boerderij in Molkwerum.*

27-09. Nog drie paar met totaal 12 a 15 jongen aanwezig in schuur. De meesten zijn in week 36 vertrokken. Een nest met nog niet vliegvlugge jongen is in week 36 door de ouders verlaten. De meeste paren hebben 2 x gebroed. Er zijn ondanks de trage start door de kou toch veel jonge zwaluwen grootgebracht.

Oldeberkoop.

Anton Koning.

Dit jaar niet geringd in schuur.

16-04. Eerste boerenzwaluw terug in garage.

12-07. Er zijn veel jongen uitgevlogen.

25-08. Vier a vijf nesten met jongen nog aanwezig.

Foto A. Koning

Deze vier staan op het punt van uitvliegen.

21-09. Vorige week liet Koning weten dat er een jong zwaluw op de grond zat, bij de deur van de schuur. Hij werd voortdurend gevoerd door soms wel 10 zwaluwtjes.

Soms ging er eentje bij zitten, die fladderde met vleugels. Het jong kon niet vliegen.

Misschien wilden ze het jong leren fladderen/vliegen.

Dit duurde een paar dagen en uiteindelijk was het jong weg, maar volgens Koning heeft het niet kunnen vliegen.
Gerla v.d. Molen

Oldeouwer.

Piet Klompmaker.

Dit jaar niet geringd in schuur.

29-03. Vijf terug in de schuur (Piet Klompmaker).

05-04. De zwaluwen zijn weer vertrokken uit de schuur, koud en guur weer. (Piet Klompmaker).

Klompmaker is verhuisd. Er zijn nieuwe bewoners ingekomen nadien.

Oldekerk

Roel en Maartje Veenstra.

29-03. Twee terug op nest, 1 op nest GK16 de andere op GK 23.

Foto © Roel en Maartje Veenstra.

Foto © Roel en Maartje Veenstra.

22-05. De eitjes vanmorgen geteld en kwamen al over de 40 stuks maar nog geen jonge zwaluw, vorig jaar waren er op 2 mei 2020 al jongen. Het is dus al met al ondanks de vroege aankomst 29 maart laat.

Oosternijkerk

Roel Sikkema.

18-04. Vandaag 18 april heb ik het eerste paartje boerenzwaluwen gezien in de koeienstal. Elk jaar komen er 2 paar boerenzwaluwen bij ons. Een paar komt broedt in de oude koeienstal en 1 paar in het vrijstaande hok.

19-04. Vanochtend is ook het tweede paartje zwaluwen gesignaleerd. Ik denk dat het al de zevende/achtste jaar is dat ze hier terugkomen. In deze boerderij zit geen stal meer, deze is er eind jaren 70, begin jaren 80

uitgehaald toen de koeien weggingen en er werd overgeschakeld naar groenteteelt. Op het ogenblik wordt er alleen gewoond en is er verder geen bedrijf meer in gevestigd.

14-05. Er zijn nu sowieso 3 paartjes boerenzwaluwen. Ik vind ze onrustig en ze zijn volgens mij nog niet aan het nestelen.

16-05. Het laatste paartje is wat later gekomen, begin mei denk ik, maar dat had ik eerst niet in de gaten omdat ze ook in het hok zitten. Er is nu 1 paartje in de oude koestal stal en twee paartjes in het losse hok wat los van de boerderij staat.

21-08. De exacte vertrekdatum weet ik niet. Twee jonge boerenzwaluwen in de stal op de Friese noren die aan de zolder hingen.

De boerenzwaluwen uit de oude koeienstal hebben eerst een nieuw nest gebouwd waar 4 jonge zwaluwen uitgevlogen zijn, daarna hebben ze hun 2^e legsel gedaan in een oud nest waarbij er ook 4 jonge zwaluwen uitgevlogen zijn. Als laatste hebben ze nog een nieuw nest gemaakt, daar lag een dood jong zwaluwtje in. In een bijgebouw hebben de anderen genesteld maar daar heb ik geen aantallen van maar volgens mij heb ik de laatste jaren nog nooit zoveel zwaluwen rond ons huis gehad.

Foto © Roel Sikkema.

21-08-2021. Twee vliegvlugge jongen rusten uit op een paar Friese noren in de schuur.

Terband

Henk en Trienke Tjepkema.

Dit jaar geen boerenzwaluwen geringd in de paardenstal.

31-03. De eerste twee boerenzwaluwen om 19:10 uur in de stal.

09-04. Nummer 3 in de stal.

12-04. Twee nesten al bezet, 1 boerenzwaluw zit nog in de stal te wachten.

15-09. Dit jaar veel boerenzwaluwen in de stal gehad. Meer dan 20 nesten bezet. Veel jongen, ook 2^e legsels. Geen dode zwaluwen gevonden. Sinds een week is er een grote groep vertrokken. Nu zitten er nog twee in de stal.

Terwispel

Hannelien Ruijs en Marc van Leuven.

Dit jaar niet geringd in de stal.

31-03. Twee terug in de schuur.

Ilse en Arie Steenwijk.

Dit jaar niet geringd in de stal.

31-03. De eerste bij onze boerderij zien vliegen.

02-04. Vanmorgen waren er al meer bij onze boerderij.

28-04. Kort na 2 april waren ze ook alweer vertrokken. Pas sinds vorige week zien en horen we ze weer elke dag, het zijn er echter nog maar weinig. Hopelijk keert de rest ook snel terug.

Evert Wind.

Dit jaar niet geringd in de stal.

18-09. De zwaluwen vlogen rond en zaten op de nok van de schuur. Voorbereiding voor de grote tocht. 1 of 2 dagen later waren ze vertrokken. We hebben dit jaar onder de boei van de woning 1 broedsel gehad en in de paardenstal 1 nest wat 2 keer succesvol is bebroed en 1 nest 1 keer succesvol.

Foto © Evert Wind.

18-09-2021. Vlak voor vertrek rusten de boerenzwaluwen nog wat uit op het dak met zonnepanelen.

Warga

Afke Kooistra

08-04. Een boerenzwaluw op verkenning rond de woning. In het *bûthus* kunnen de boerenzwaluwen vanaf dit jaar niet meer broeden want die is afgesloten. Het hok over het bruggetje staat nu altijd open voor ze.

10-04. Nu zijn er al twee.

20-04. Meerdere aanwezig.

05-05. Het *buthus* is nu schoon maar het raampje en de deur blijven dicht. Ook omdat er steeds de wind op stond en het veel te koud was om alles open te zetten. Maar ze houden vol om toch naar binnen te komen

03-09. Het is bij ons een heel goed broed jaar geweest, ondanks dat ze niet in het buthus konden. Er zijn over de brug 5 nestjes uitgekomen met in elk 5 jongen, in de bak in het land 1 met 5 jongen en onder de overkapping bij de keuken (waar ze anders van mij nooit mochten, toch maar toegelaten ter compensatie) de eerste keer ook 5 en nu in hetzelfde nestje zijn er op 20 augustus ook weer jongen uitgekomen. Dus een goede vangst.

28-09. De laatste boerenzwaluwen zijn op 28 september vertrokken. Het waren er nog twee. Zegge en schrijve zijn er rond de 40 jongen die hier groot zijn geworden. Nu weer op naar het volgend jaar.

Wijnaldum

Rinze en Maartje Post.

04-04. Groepje boven woning gezien. Eentje is naar oude nest geweest en heeft de nacht doorgebracht in de schuur, (op randje van oude nest). Helaas niet weer kunnen spotten. Heeft waarschijnlijk dit barre weer aan de waddenkust niet overleefd.

18-04. Aankomst in de schuur.

28-04. Nu 3 paren op nest. De rest is tot nu toe weggebleven, minstens 6 nestjes niet gebruikt.

26-09. De laatsten zijn rond deze datum vertrokken. We hebben geen enkele dode zwaluw (onder de nestjes) gevonden deze zomer. We hadden wel onze, niet meer in gebruik zijnde paardenbak ingezaaid met veldbloemen

En ook een deel van het gazon, wat wel veel insecten opleverde. Ook nadat de boerenzwaluwen de schuur hadden verlaten hebben ze nog dagenlang regelmatig in groepjes boven de tuin en rond het huis gevlogen. Alsof ze afscheid namen! We zullen hun gekwetter en gedoe, ondanks de overmaat aan vogelpoep, weer heel lang moeten missen. Hopen weer op de spanning die het elk voorjaar weer oplevert. “Wanneer komen ze, komen ze naar hun oude nestjes, zijn er nieuwelingen bij?” We gaan het hopelijk weer zien.

Wijnjewoude

Ineke Westers.

07-05. Twee terug in schuur, ze zijn veel later dan anders. Ik krijg de indruk dat het allebei dezelfde ouders zijn als vorig jaar.

14-05. Drie terug in de schuur.

15-05. Op hun oude plekje zijn ze weer begonnen met nestbouw (ik haal zodra ze vertrokken zijn altijd het nest weg zodat ze het volgende jaar met een schone lei kunnen beginnen).

25-06. Een nest met 6 jongen pas uitgekomen, had ik nog niet eerder

16-07. Eerste vliegles, binnen in de loods. Alle zes zijn uitgevlogen, mooie grote en sterke jongen, die ook bepaald geen gebrek aan eten hadden. Ik zit vaak een tijdje te kijken naar het voeren en tel dan ook het aantal keren dat ze per minuut gevoerd worden, dat was dit jaar stukken meer dan de voorgaande jaren!

01-08. Rond 1 augustus begon het broeden op de tweede leg.

16-08. Rond 16 augustus kwamen de jongen uit het ei, dit waren er 5.

07-09. Op 7 september vlogen ze de eerste keer in de loods.

21-09. In de nacht van 21 op 22 september waren ze voor het laatst te overnachten op hun nest, daarna was ook de hele horde (zo'n 40 tot 50 in juli, daarna mindert het geleidelijk) die hier normaliter rondvliegt vertrokken en heb ik er geen enkele meer gezien.

29-09. Mijn boerenzwaluwen hebben een super jaar gehad, dankzij het prima weer (geen hittegolven en hartstikke veel insecten) had ik er zelf alleen maar plezier van en geen werk.

Wommels**R. Schraa**

Na een zeer vroege start (30 maart) kwam de terugkeer van onze zomergasten maar traag op gang. Tot eind mei/ begin juni kwamen er dieren binnen. In totaal behoorlijk minder dan vorig jaar. Het tellen van de broedparen was lastig, omdat de 2e leg van de vroege paartjes samenviel met de start van de late koppels. Bij benadering waren er zo'n 25 paartjes aanwezig, wat betekent dat er een derde minder was dan vorig jaar! Begin oktober was het laatste nest vlieg vlug en zat er nachts nog een tiental dieren binnen in de schuur. De laatsten zijn op 7 oktober begonnen aan de lange reis naar het zuiden. Hopelijk komen ze volgend voorjaar weer met een mooi aantal terug!

Hebt U een vogel met een ring gevonden meldt hem aan;

Onderzoeker; Jan de Jong

Gecertificeerd Vogelringer 403/C09/R24/R44

E.A. Borgerstraat 66 8501 NG Joure

Tel. 0513-414788 Email j.d.jongringer403@home.nl

Iedere vinder van een vogelring krijgt persoonlijk bericht van zijn vondst en ring retour.

6. Terugmeldingen in 2021.

Dit jaar kwamen er niet zoveel meldingen van onze geringde boerenzwaluwen binnen. Topper was toch wel de stokoude boerenzwaluw BA...75618 die we dit jaar twee keer mochten terug gevangen in de schuur van Sjoerd Wagenaar. Deze vogel is zeker 9 jaar, of nog ouder! Verder was opmerkelijk dat we een spreek terug gemeld kregen uit de stal van Brouwer te Koufunderigge die 3 jaar later in Borgermoor gepakt was door een kat.

Terugmeldingen Boerenzwaluw Project Friesland 2021										
Nr	Ringnummer	land	soort	Geslacht leeftijd	datum	plaats	Afstand in km	Richting in graden	Tijd in dagen	opmerking
	BA...75618	NLA	boerenzwaluw	M na1kj	24-6-2013	Terwispel Sj. Wagenaar				
				M na1kj	12-5-2021	Terwispel Sj. Wagenaar	0	0	2879	controle
				M na1kj	12-8-2021	Terwispel Sj. Wagenaar	0	0	2971	controle
	BD...39027	NLA	boerenzwaluw	M na1kj	10-5-2019	Terwispel, Agricola JLC.				
				V na1kj	10-9-2020	Bree, België	208,7810	7,5056	489	controle
	BD...40766	NLA	boerenzwaluw	V na1kj	6-7-2020	Haskerhorne N. Boersma				
				V na1kj	30-6-2021	Haskerhorne J. Hoekstra	0,9080	240,0895	359	controle
	BH...30055	NLA	boerenzwaluw	M na1kj	8-8-2019	Terwispel H. Veenstra				
					10-5-2021	Terwispel B. Berga	0,6980	186,7358	641	controle
	BJ...43035	NLA	boerenzwaluw	nestjong	26-05-2019	Langezwaag				
				M na 1kj	20-05-2021	De Knipe A. Durkstra	1,6110	6,0644	725	controle
	BK...10791	NLA	boerenzwaluw	nestjong	7-6-2021	Rotsterhaule F. Venema				
				O 1kj	2-9-2021	Drontermeer, Elburg	50,9540	0,3136	87	controle
	BK...10816	NLA	boerenzwaluw	nestjong	7-6-2021	Rotsterhaule F. Venema				

				O 1kj	21-7-2021	Rohel Tjeukemeer	1,2110	56,8153	44	controle
	BL...90036	NLA	boerenzwaluw	O 1kj	25-7-2020	Laaksum				
				V na1kj	1-7-2021	Warns B. Smid	2,0280	138,4352	341	controle
	BL...60641	NLA	boerenzwaluw	O 1kj	16-8-2021	Rotsterhaule F. Venema				
				onbekend	31-8-2021	Rotsterhaule Kerkweg 2	0,3860	144,0160	15	Dood, verkeer
	L...497881	NLA	Spreeuw	M na1kj	08-08-2018	Koufurderigge Brouwer				
		NLA	onbekend	onbekend	21-04-2021	Borgermoor Duitsland	123,5600	268,4600	987	Dood, kat

Stand 31-12-2021.

Foto © Gert Jan van Pelt

Voor vertrek gaan de boerenzwaluwen zich eerst voeten en wat oppoetsen en vertrekken dan massaal.

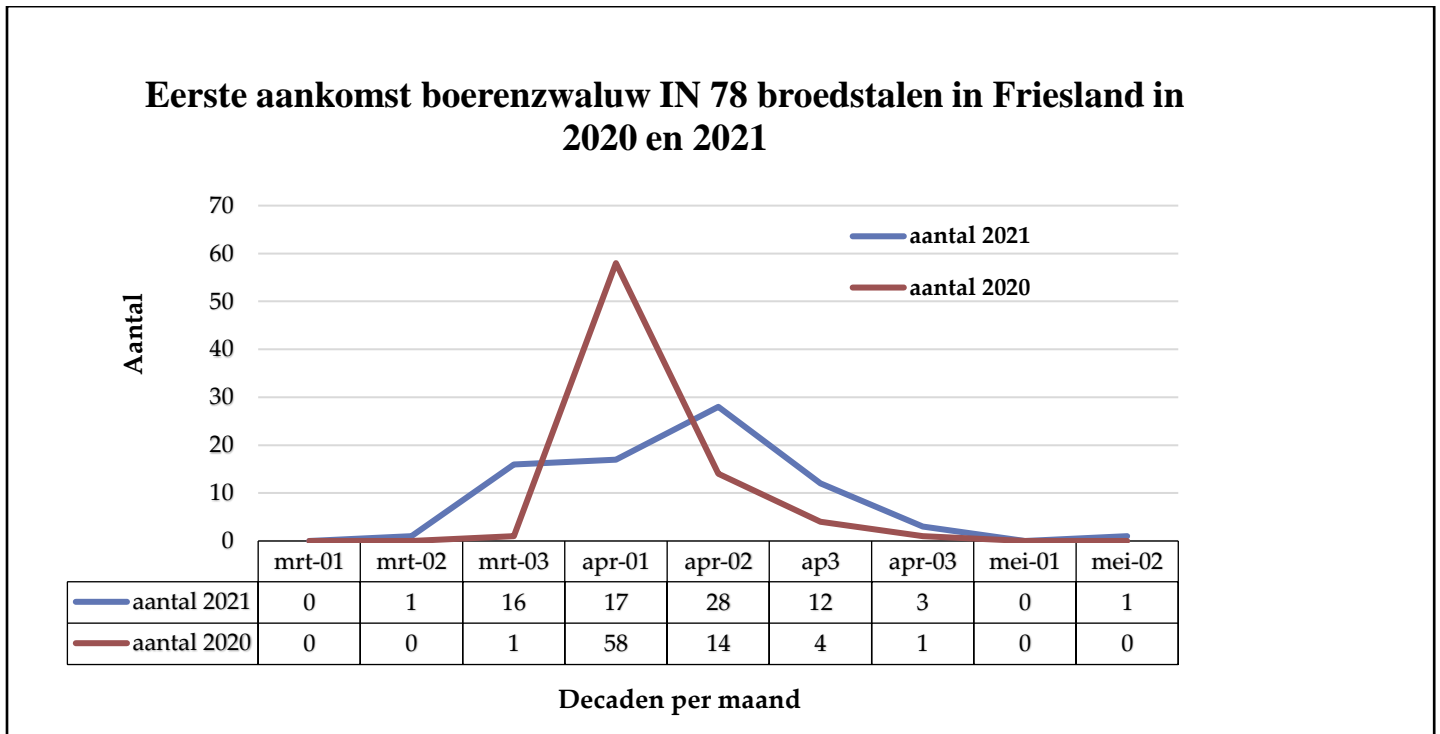
7. Aankomst van boerenzwaluwen in broedschuren.

Inleiding

Van de aankomst van boerenzwaluwen in de stallen of schuren is een vergelijking gemaakt tussen de jaren 2020 en 2021 om zo een indruk te krijgen hoe die aankomst jaarlijks verloopt. Daaruit blijkt dat er nogal wat verschil kan optreden per stal. In de Tabel “Boerenzwaluwen terug in de stal in 2020 en 2021” zijn deze alfabetisch per woonplaats/per stal weergegeven.

Aankomst boerenzwaluwen.

Wat meteen opviel was dat er in 2021 veel meer meldingen eind maart binnen kwamen. In totaal kwamen er in 2020 98 en in 2021 116 aankomst meldingen binnen. Van de 98 aankomst meldingen in 2020 kwamen er 94 uit Friesland en 4 uit de andere provincies (Groningen 1, Overijssel 1, Gelderland 2). Van 2021 kwamen er 116 aankomst meldingen binnen, Friesland 116, Drenthe 3, Gelderland 3, Groningen 1, Noord-Holland 1, Overijssel 2 en Zuid-Holland 1. Omdat van Friesland de meeste gegevens zijn binnengekomen heb ik daarvan een vergelijkings grafiekje van 78 stallen gemaakt waarvan zowel van 2020 als 2021 bekend zijn.

In de grafiek valt meteen op dat de aankomst in deze 78 stallen flink verschilt tussen 2020 en 2021. Hadden we in 2020 bij dit overzicht slechts 1 melding in maart, in 2021 waren dit er maar liefst 17. In 2020 valt de piek in de eerste april decade op met 58 meldingen en kwamen er in de 2^e en 3^e decade van april veel minder terug vergeleken met 2021. De aankomst in 2021 was meer gespreid met een duidelijk verschil t.o.v. 2020 in de 1^e april decade. De gespreide data in 2021 zal ongetwijfeld te wijten zijn aan de koude en natte periode. In de lijst met aankomstdata per woonplaats/stal van 2020 en 2021 per stal zijn dan ook opvallende verschillen te ontdekken.

Aankomst Lijst 2020 en 2021.

Bij het samenstellen van de lijst heb ik gebruikt gemaakt van de beschikbare email adressen die ik nog kon vinden. Het valt op dat er nogal wat aankomstdata van boerenzwaluwen IN schuren ontbreken. Dat komt omdat ik veel tijd heb moeten besteden aan het herstelwerk van mijn email na de crash van de laptop. Kan zijn dat de meldingen destijds wel zijn opgegeven dus maar mogelijk verloren gegaan. Indien toch deze data bekend is dan zou ik die graag alsnog ontvangen. Van buiten Friesland zijn **er meer aankomst gegevens nodig om een vergelijking te maken met andere provincies**. In deze tabel van 2020 en 2021 staan dus nog veel open plekken, mocht U plaats en naam er NIET tussen staan dan ontvang ik deze alsnog graag.

Boerenzwaluwen terug IN de stal in 2020 -2021

plaats	provincie	naam	1e terug in stal 2020	aantal	1e terug in stal 2021	aantal
Aalsum	Friesland	Maatschap Andringa			10-apr	2
Appelscha	Friesland	Adrienne Jonker	11-apr	2	19-apr	1
Bears	Friesland	Jochum Rijpma	12-apr	1	16-apr	1
Berkenwoude	Z-Holland	Jaap Graveland			25-apr	1
Bovensmilde	Drenthe	Rita Delger			27-apr	2
Britswert	Friesland	Afke Hoogland	6-apr	1	31-mrt	2
Broeksterwâld	Friesland	Elizabeth Post	10-apr	2	25-apr	2
Buren Ameland	Friesland	Janke Nobel	10-apr	2		
Burgum	Friesland	Jaap en Rinske van Leersum	22-apr	2	9-mei	2
Dedgum	Friesland	Ton Westendorp	22-apr	2	3-mei	2
Deinum	Friesland	Anne Jansma	6-apr	1	31-mrt	1
De Knipe	Friesland	Sil Dekker	6-apr	2	14-apr	1
De Knipe	Friesland	A. Durkstra	7-apr	1		
Delfstrahuizen	Friesland	Nelleke Roos	6-apr	1	17-apr	2
Drogeham	Friesland	Egbert Veenstra	6-apr	2	22-apr	1
Eastermar	Friesland	Arend Timmerman	5-apr	2	4-apr	2
Eastermar	Friesland	Willem Oevering	6-apr	1	8-apr	1
Ermelo	Gelderland	Marion Derks /schaapskooi	31-mrt	1	30-mrt	2
Gelselaar	Gelderland	Arend Heideman	28-mrt	1	31-mrt	1
Gelselaar	Gelderland	Wilbert Oltvoort			29-mrt	1
Goingarjip	Friesland	Bloemers I.	7-apr	3	5-apr	
Grou	Friesland	D.Wartena- Hoekstra	8-apr	2	21-apr	2
Grou	Friesland	Sjoerd en Hinke Hoekstra	10-apr	2	23-apr	2
Harkema	Friesland	Foppe van der Meer	3-apr	1	4-apr	1
Haskerhorne	Friesland	Nico en Hieke Boersma			17-apr	1
Haskerhorne	Friesland	Sake en Jolanda Hoekstra	18-apr	2	31-mrt	2
Haulerwijk	Friesland	Dirk Hiemstra	6-apr	1		
Hempens	Friesland	Pieter en Nellie de Boer			6-mei	1
Hemrik	Friesland	T. Algra	7-apr	1	16-apr	2
Hemrik	Friesland	Henk F. Hansma	26-apr	2	4-mei	1
Hitzum	Friesland	Joki Bakkers	7-apr	2	27-apr	3
Hitzum	Friesland	Bouwe en Betty Blanksma			30-mrt	4
Hommerts	Friesland	H.J. van Os	7-apr	2		
Hommerts	Friesland	Mts. Van der Hoek Krimwei 7				
Huis ter Heide	Drenthe	Orpa Sekeronej			9-mei	
Jelsum	Friesland	Marie Christien van Deursen	7-apr	div.	13-mrt	1

Jonkerslân	Friesland	Heleen Achterberg	6-apr	1	14-apr	1
Joure	Friesland	Artina Oppenhuizen	6-apr	3	14-apr	2
Broek bij Joure	Friesland	Jan Bles			31-mrt	1
Jutrijp	Friesland	Wilbert Boersma	5-apr	2		
Jutrijp	Friesland	Ids Groenveld	4-apr	2		
Jutrijp	Friesland	Halbe Huitema	5-apr	1		
Jutrijp	Friesland	Henk Johan de Jong	10-apr	8	31-mrt	2
Katlijk	Friesland	Hendrik en Atsje de Vries	6-apr	2	30-mrt	1
Kinum Terschelling	Friesland	Willy Nijdam			21-apr	1
Kollum	Friesland	Anny de Jong	9-apr	2	3-apr	1
Kollum	Friesland	F. Solle			19-apr	3
Kollum	Friesland	Yttje Solle			9-mei	3
Kollumerpomp	Friesland	Menne Osinga	11-apr	2	26-apr	7
Kortehemmen	Friesland	Hilda Mollenhorst	10-apr	2		
Koufurderrige	Friesland	Jan Brouwer	7-apr	1	14-apr	2
Koufurderrige	Friesland	B.de Vries	5-apr	3		
Langezwaag	Friesland	Joop Petter			27-apr	2
Langezwaag	Friesland	T. Algra			16-apr	2
Langezwaag	Friesland	Sietse van der Wal	5-apr	1	9-apr	3
Langezwaag	Friesland	B. de Vries	6-apr	2		
Langezwaag	Friesland	G.J.Fekken	11-apr	2	13-apr	1
Lippenhuizen	Friesland	L. Jager	8-apr	2	14-apr	1
Lippenhuizen	Friesland	Wytse de Jong	11-apr	4	17-apr	1
Luxwoude	Friesland	Maatschap Maat - Fleer	6-apr	2	4-apr	1
Makkum	Friesland	Wietske Visser	5-apr	6	19-apr	
Meppel	Drenthe	Richard Vermeulen			9-mei	
Metslawier	Friesland	Tjitske Veenstra-van Dijk	5-apr	2	4-apr	1
Midlum	Friesland	Alie Kroon				
Mildam (brug)	Friesland	Jan Oord	11-apr	2		
Molkwerum	Friesland	Mineke Bekkema	10-apr	1	4-apr	1
Noardburgum	Friesland	Jan en Froukje van der Veen	7-apr	1	22-apr	2
Noardburgum	Friesland	Johannes van der Veen	4-apr	1	28-apr	2
Noardburgum	Friesland	Sep Sierksma			2-mei	2
Nijhaske	Friesland	Jan Kroes en Baukje Tilma			28-apr	2
Offingawier	Friesland	Dirkje Winia Hoekstra	6-apr	1	31-mrt	1
Oldeberkoop	Friesland	A. Koning	6-apr	3	16-apr	1
Oldeberkoop	Friesland	Dirk Schipper	6-apr	1	13-apr	1
Oldekerk, Gaarkeuken	Groningen	Roel en Maartje Veenstra	24-mrt	1	29-mrt	2
Oldeouwer	Friesland	Alkema J.	20-apr	6	13 mei?	
Oldeouwer	Friesland	P. Klompmaker	6-apr	2	29-mrt	5
Oldeouwer	Friesland	H. Nijholt	16-apr	1	16-apr	1
Oldeouwer	Friesland	Fokke Stastra	5-apr	2	16-apr	1

Ommen	Overijssel	Ton Elzerman	7-apr	1	30-mrt	1
Oosternijkerk	Friesland	Roel Sikkema			18-apr	4
Oosterzee	Friesland	Jan van der Stouwe			30-mrt	1
Oudega	Friesland	Abe Stegenga	31-mrt	1	28-mrt	2
Oudwoude	Friesland	Willem en Sietske Jonkman	9-apr	1		
Oudkerk	Friesland	Klaske Adema	5-apr	2	31-mrt	3
Ouwsterhaule	Friesland	Maatschap Wietsma	11-apr	2	15-apr	1
Paesens	Friesland	Oane Taekema	9-apr	1	30-mrt	1
Pietersbierum	Friesland	Klaske en Gorrit Smidts	3-mei		19-mei	2
Radewijk	Overijssel	Ria Vink Ranter			9-apr	2
Rohel	Friesland	D.J. Akkerman	7-apr	1	15-apr	1
Rotsterhaule	Friesland	Afke Baas	6-apr	1	1-apr	1
Rotsterhaule	Friesland	J. de Kleijne	17-apr	1		
Rotsterhaule	Friesland	Frank Venema	5-apr	2	5-apr	1
Rottum	Friesland	Harm Meester	7-apr	4	6-apr	2
Ruigahuizen	Friesland	Melle van der Goot	10-apr	2	26-apr	1
Rijs	Friesland	Bosman			6-apr	2
Scharsterbrug	Friesland	Siebe en Titia Bosma	20-apr	1	27-apr	3
Sint Anna Parochie	Friesland	Sophie Brakel�	4-apr	1	1-apr	1
Sint Johannesga	Friesland	Petra Vermaning	8-apr	1	3-apr	1
Sint Johannesga	Friesland	Wiebe Hoekstra			11-mei	2
Steggerda	Friesland	Ultsje Jellema	23-apr	2	12-apr	1
Suamarreheide	Friesland	Bareld Storm	8-apr	2	12-apr	2
Terband	Friesland	Bob en Gerda Jonker				
Terband	Friesland	Trienke en Henk Tjepkema	5-apr	1	31-mrt	2
Terwispel	Friesland	Bart Berga	8-apr	2	12-apr	2
Terwispel	Friesland	Ilse en Arie Steenwijk	14-apr	2	31-mrt	1
Terwispel	Friesland	Evert Wind	16-apr	2	16-apr	1
Terwispel	Friesland	Arie en Ilse Steenwijk	14-apr	2	31-mrt	1
Terwispel	Friesland	Hannelien Ruijs en Marc van Leuven	8-apr	2	31-mrt	2
Terwispel	Friesland	Rikus en Tryntsje Veenstra	7-apr	1	14-apr	1
Terwispel	Friesland	Sjoerd Wagenaar	6-apr	1	4-apr	1
Tijnje	Friesland	Annemarie van Gasteren			20-apr	1
Tijnje	Friesland	Eelke van der Veer			1-apr	1
Tijnje	Friesland	Harriet van Sleen	4-apr	2	30-mrt	1
Tijnje	Friesland	Jenny Hoogeboom			26-apr	1
Tijnje	Friesland	Koos en Corrie Willemsen				
Tijnje	Friesland	De Vries Ulesprong 1			11-apr	1
Tijnje	Friesland	Gerda Hoekstra				
Twijzel	Friesland	Joke Smith	6-apr	1	15-apr	2
Tzummarum	Friesland	Wopke de Groot			29-mrt	6

Vegelinsoord	Friesland	Herman Lenes			31-mrt	1
Wanneperveen	Drenthe	Jan van der Zee			?	
Warga	Friesland	Keimpe Gerrit de Boer	6-apr	2	25-apr	2
Warga	Friesland	Aafke en Wiebe Kooistra	6-apr	1	8-apr	1
Warga	Friesland	Pieter Talsma	6-apr	2	23-apr	2
Warns	Friesland	Peter Jan en Hieke Dijkstra Skarl 7	6-apr	1	14-apr	2
Warns	Friesland	Syb de Vries			25-apr	1
Warns	Friesland	Bauke Smid	8-apr	5	14-apr	2
Welsrijp	Friesland	Joustra	5-apr	2		
Westergeest	Friesland	Johannes Annema			3-mei	1
Wijckel	Friesland	Daan Meijer			29-mrt	1
Wijnaldum	Friesland	Sytse Elzinga	6-apr	2		
Wijnaldum	Friesland	Rinze en Maartje Post	11-apr	4	4-apr	1
Wijnjewoude	Friesland	Frans Pool			4-apr	1
Wijnjewoude	Friesland	H. Drent	11-apr	2	16-apr	2
Wijnjewoude	Friesland	Ineke Westers			7-mei	2
Wognum	N-Holland	Jacob Blank			14-apr	1
Wommels	Friesland	Roel Schraa	5-apr	2	30-mrt	2
Zweins	Friesland	Anneke de Boer	7-apr	4	14-apr	1

8. Vroege en late waarnemingen.

Inleiding.

De meldingen van de vroege en late meldingen van de eerste boerenzwaluwen zijn belangrijk om te weten naast de data van de eerste terugkeer in de broedstallen. De boerenzwaluwen die in de schuren gezien worden zijn de werkelijk terugkerende broedvogels. Tussen de eerste aankomstdata in schuren en of stallen en losse meldingen kunnen soms grote verschillen zitten per jaar. Staat U vroege melding van aankomst in de schuur of stal er niet bij meldt hem dan alsnog, het is voor ons heel belangrijk om deze gegevens te blijven registreren. Alleen zo krijgen we een goed beeld betreffende de terugkeer in Friesland op de broedplek en kunnen we een provinciale aankomst overzicht samenstellen.

Niet alle Friese losse meldingen die bekend zijn geworden via www.trektellen.nl en www.waarneming.nl in deze opgave opgenomen. Vooral na 5 april zijn er op honderden plaatsen nog boerenzwaluwen gezien.

Opmerkelijk is dat dit jaar erg veel waarnemingen al in de maart maand zijn opgetekend, zelfs 1 in februari.

Vroege waarnemingen.

21-02. Een op Badstrand Schiermonnikoog gezien (Erik Jansen).

13-03. Te Jelsum 1 morgens terug in de paardenstal (Marie Christien van Deursen). *Heel vroeg. De vogel is na de 13^e helaas weer verdwenen.*

20-03. Een te Buitenpost gezien (Teunis IJlstra).

21-03. Een in Lendevallei Catspoolder (Jeroen Tazelaar).

24-03. Twee in Terkaple (Bert Zijlstra).

- 25-03. In De Deelen 1 overvliegend naar noord (Paula Swinkels). Bij Leeuwarderbos Leeuwarden een gezien. (Rutger Diertens). Een overvliegend naar W op Schiermonnikoog bij de bunker (Maricée ten Bosch).
- 26-03. In het Lauwersmeer drie bij de Bochtjesplaat (Pieter Hamstra). Bij Gerbrandygemaal aan het Sneekermeer 1 voedsel zoekend (Dick Pruiksmā). Bij Leeuwarderbos te Leeuwarden een gezien (Donald Wolters). Te Haulerwijk een overvliegend (Dirk Hiemstra). In Tietjerksteradeel een gezien (Jelmer Klaas Vonk).
- 27-03. In de polder Zuidhoek bij Sint Anna Parochie 1 gezien (Gertjan Hijstek). Op de Delleboersterheide Een bij de Catspoele (Andries Zijlstra). Te Nijeberkoop 1 bij Diakonieveen gezien (Rick de Groot). Bij Gerbrandygemaal een aan Sneekermeer (Dick Pruiksmā).
- 28-03. Tien rondvliegend bij meertje de Heide in Heerenveen (Bertus). Een Jelsumer Oudlan (Roy Verhoef).
- 29-03. Zes bij Tzummarum gezien (Wopke de Groot). Een overvliegend Broeksterwāld (Sibbele de Jong). Een te Koudum (Jos Hooijmeijer). 3 te Berlikum (Gertjan Hijstek). In Lauwersmeer een volwassen bij Ezumakeeg-Zuid overvliegend (Jacos Jes). Bij de Delleboersterheide een volwassen overvliegend naar Oost (Wil Leurs). Een volwassen overvliegend bij de Grutte Wielen (Gerben Mensink). Twee bij de Grutte Wielen (Jelmer van Belle).
- 30-03. Vier bij boerderij aan Bûtefjild achter Veenwouden (Martijn Veenstra, Noardburgum/ Facebook). Te Suamarreheide 3 aanwezig maar toch weer vertrokken (Bareld Storm). Een rondvliegend bij de Centrale as Dokkum/Damwoude (Elek H. Brouwer). Eerste te Ravenswoud gezien (Nico Hofstra). Te Rottum 1 gezien (Gerco Schutten). 1 overvliegend te Zwaagwesteinde (Joh. de Jong). Een overvliegend Polder het Noorden (Durk Lautenbag). Een Fochteloërveen - Bufferzone (Ruud Crul). Een overvliegend Workumerwaard – Uitkijkbult (Pieter Doorn/Aart en Henny Vink). 1 overvliegend Lauwersmeer in de Bantpolder (Linda Veeman). Een overvliegend naar het westen bij Leeuwarden – Nieuwe Wielen (Jeroen Breidenbach en Merel Zweemer). Een overvliegend naar noord bij Fochteloërveen. (Matthijs Bokje). 2 gezien en gehoord Berlikum (Gerard Westerhuis). 1 overvliegend naar zuidoost, gezien bij Workum Geele Strand (Nelly van Brederode). Een overvliegend boven de Tjonger of Kuinder (S. Wenings). Een Volwassen overvliegend naar het noordwesten te Bakkeveen bij De Slotplaats (Christiaan de Vries). Een overvliegend bij Stiens - Wide Mar (Rianne Touber-Bruinsma). Een bij Kornwerderzand – IJsselmeerkant (Aart en Henny Vink). Een overvliegend Ferwerder Buitendijkspolder (Henk Hiemstra). Twee te Warns (Libbe Zijlstra). Een overvliegend op Terschelling bij De Plaat (Gus Jenniskens).
- 31-03. In ligbox aan de Hornstermeerweg bij Herman Lenes 1 terug (Laurens Potijk). Eerste terug in werkplaats te Broek Noord bij Joure (Jan Bles). Een overvliegend bij Polder de Eendracht (Bakero). Een Te Heerenveen bij Skoatterwald (Joost Vogelzang). Een in de Polder Rohel (Teunis IJlstra). Een overvliegend in Polder de Warren (Frank Geerlings). Een bij Mirns – See Hanne (Aart en Henny Vink). Een roepend te Peins (K.H. Dijkstra). Een volwassen overvliegend in Dantumadiel (gemeente) (Erwin Walstra). Een overvliegend op Schiermonnikoog bij Oostpunt (Lonnie Bregman). Een op Vlieland Op Vliehors (Hans van Gasteren). Twee gezien in Het Bildt (Harry Hosper). Een overvliegend te Sint Annaparochie (Rudy Fopma). Een gezien op Vlieland bij Vallei van Malmum (Carl Zuhorn). Een ♂ te Jubbega (Karin Uilhoorn). Een baltsend/ zingend te Pietersbierum (Meindert van Dijk). Een overvliegend Fochteloërveen bij de Uitkijktoren Ravenswoud (Willem Bosma/Folkert Jan Hoogstra). Een overvliegend naar west bij Haulerwijk (Dirk Hiemstra). Drie overvliegend te Sondel (Maartje Bakker/Toy Janssen). Een Hurdegarypsterpolder (W. Bil). Twee overvliegend bij de Rottige Meente (Jasper Zoeter). Twee te Ferwert in Ferwerderpolder (Huub Fuchs). Twee te Kubaard (Jan Eric Valkema). Een volwassen overvliegend naar west bij de Westhoek en Hovensterpolder (Gejo de Jong). Twee in de Polder Deinum (A. Jansma). Een te Sintjohannesga (Jens Tamminga). Een overvliegend naar zuid in de Polder Harich bij Elahuizen (Jorrit Zondervan). Twee overvliegend naar noord bij de Fjouwer Roeden (Sipke Booi). Een overvliegend in de Knipe (Michiel van Ettinger). Een in Fochteloo (Willem Bosma). Een overvliegend te Fochteloo (Folkert Jan Hoogstra). Twee te Fochteloo (Folkert Jan Hoogstra). Een

- op Terschelling bij Hoorn (Joost Hellevoort). Een op Schiermonnikoog bij de Westerplas (Jesse Sinnema/Lonnie Bregman).
- 01-04. In De Deelen een gezien (van der Wal). Tien bij de Sierdswiel/Houtwielen gezien (Jacob Bosma). Een overvliegend naar oost bij Beetsterzwaag (Roelie Ansingh). Twee voedsel zoekend in het Lauwersmeer bij Ezumakeeg Zuid (Linda Veeman). Een overvliegend bij de Amelannen (Wiebe Sjoerd Van der Veen). Een overvliegend te Oudega Smallerland (Marten Sikkema). Vijftien bij de Bouwepet (Wiebe Sjoerd van der Veen). Te Nijeholtpade 25 (J de Groot). Een in Oosterschar (Easterskar) (Peter Schutten). Twee te Peins (Wim van Zwieten). Twee in De Knipe (Michiel van Ettinger). Een bij de Kromme Jelte (J. Bouma). Negen gezien in de Polder van het 4e en 5e Veendistrict (Jedeje). Een bij het Sneekermeer bij Gerbrandygemaal (Jelmer Luyckx). Een overvliegend in de Westerpolders (Sjouke Scholten). Een overvliegend in Lauwersmeer bij Kollumerwaard (Kees Bode). Twintig foeragerend bij Mirns - See Hanne (Henny en aart Vink). Een jagend bij Ried (Paul Verhagen). Een overvliegend bij Oudeschoot (Marc Bleijerveld). Twee overvliegend Garyp - Sigerswâld (R. Riemersma). Een overvliegend bij de Alde Feanen - Wikelslân (R. Riemersma).
- 02-04. Bij Kootstertille een overvliegend (Bauke Walstra). Bij De Deelen een overvliegend (Harry Bosma). Twee Te Franeker bij 't War (Eric Elsinga). Een overvliegend ten noordwesten van Bakkeveen (Koert Scholten). Tien bij Oostmahorn /Esonstad (Bert Wilbrink). Vijf bij De Houtwiel (Wiebe Sjoerd van der Veen). Twintig bij Wolvega/Brandemeer (Niels van der Velde/Jens Tamminga). Een in het Lauwersmeer Bij Ezumakeeg Noord (Nick Agterberg/Marchel Stienstra /Patrick Agterberg). Een op Vlieland bij Vuurboetsduin (Carl Zuhorn). Twee in het Lauwersmeer bij Kollumerwaard (Arnoud Heikens). Vier Bij Leeuwarden - Groote Wielen (Dick Bos/Nick Agterberg/Patrick Agterberg). Vijf in Lauwersmeer Bij het Diepsterbos/ Zomerhuisbos (Paul van der Ploeg). Een bij de Grutte Wielen (Dick Bos). Vier bij de Triemen (Nick Agterberg/Rudy Fopma/Patrick Agterberg/Marcel Stienstra). Een in de Brekkenpolder (Bertus Albada). Twee in Lauwersmeer bij Diepsterbos (Jaring Roosma/Bauke Roosma). Een bij Tietjerk (Marnix Oudega). Twintig bij Leeuwarden bij de Merriedobbe (Johan E). Drie bij Leeuwarden bij de Merriedobbe (Nelleke). Twee bij Wijnjeterperschar (Sjouke Scholten). Elf aan het Sneekermeer bij het Gerbrandygemaal (Dick Pruiksmâ).
- 03-04. Een overvliegend bij Engwierumer Eiland (Gerrit Krottje). Twee voedsel zoekend Lauwersmeer Ezumakeeg Noord (Piet van Iersel). Twee in Kleine Wiskepolder (Libbe Zijlstra). Zeven bij De Poasen (Rommert Cazemier). Een overvliegend in Oosterschar (Lieuwe van Welie). Tien bij de Oudemirdumerklif En 1 in Zuiderfennens polder (Pieter Doornbos). Vijftien in Lauwersmeer (Joh.de Jong /Bert Wilbrink/ Ellen de Ree). Vijf in de Soestpolder (Johan E.). Vier in de Lendevallei (J.de Groot). Drie Polder Deinum (Jansma). Een bij de Alde Feanen (Nick en Patrick Agterberg). Twee in de Deelen (Martine Huisman). Vier op Duurswoudsterheide (Toni Hoenders). Drie bij de Hoeve (Gerben Krösschell). Drie Overvliegend bij Tietjerk (Marnix Oudega). Twee bij de Grutte Wielen (Donald Wolters).
- 04-04. Eerste terug in schuur te Terwispe (Sjoerd Wagenaar). Drie overvliegend te Sneek (Fedde en Jos Welbedacht). Twee rustend te Eastermar (Arend Timmerman). In de Rottige Meente 1 (Harry Holwerda En Marco Hasselaar). Twintig voedsel zoekend bij Canadameer (Richard Smokers). Tien voedsel zoekend in de Soestpolder (Wiebe Sjoerd van der Veen). Zeven aan Sneekermeer bij Gerbrandygemaal (Anne en Dick Pruiksmâ). Tien in Alde Feanen (Brendan). Acht in Leeuwarden bij Nieuwe Wielen (Linda Veeman). Twee baltsend/zingend te Boornzwaag (Tim van Nus). Vijf voedsel zoekend langs de Zwemmer te Noardburgum (Wiebe Sjoerd van der /Veen). Te Winsum 1 overvliegend (Joris Dijkstra).
- 05-04. Vijf overvliegend boven Polder de Zwettepoel bij Goingarjip (Lieuwe van Welie). In het Lauwersmeer 23 bij kampeerterein De Pomp (Jan Alex de Roos). Twintig voedsel zoekend bij Canadameer bij Elsloo (Karen Blaakmeer). Bij de Bouwepet bij Gytsjerk 1 gezien (Piet van de Polder).
- 06-04. Vijftien in de Lendevallei bij Wolvega (J.de Groot). Vier bij de Grutte Wielen (Linda Veerman). In het Oosterschar bij Sint Johannesga 1 gezien (Peter Schutten).
- 07-04. Eerste terug in stal te Westhem, net zoals in 2020 (Mevr. Leenstra).

- 08-04. Vijf aan het Sneekermeer (Johan Helmus). Vijftien overvliegend Oosterschar Sint Johannesga (Bouke Roosma). Drie bij de Huitebuursterbuitenpolder (Marten Wesselius). Te Buitenpost 1 (Pieter Hamstra).
- 09-04. Drie terug in de stal te Langezwaag (Sietse van der Wal). Eerste terug in stal te Tijnje (Ulesprong) bij De Vries (melding Jenny Hoogenboom). Dertig voedsel zoekend bij Feanwâlden (Wiebe Sjoerd van der Veen). Twee te Nijland (Taric Schrader). Zes te Grou (Nienke Kotter en Dennis Carton).
- 10-04. Bij Gerbrandygemaal aan Sneekermeer 25 (Johan Helmus). Drie te Gorredijk (Frank van Gessele). Bij de Marderhoek Oudemirdum 51 gezien (Vincent Douwes).
- 11-04. Een mannetje in de stal te Appelscha, 12 april dood gevonden (Adrienne Jonker). Vier in de Polder Gaast-Ferwoude (Hubert Kivit). Vijftien te Sneek bij Tinga (Johan Helmus).
- 12-04. Eerste terug op nest te Steggerda (Uiltje Jellema).
- 13-04. Bij Follega 1 gezien in vlucht tijdens hagelbui (Jan de Jong). Te Gorredijk aan Badweg 1 op antenne (Appie Venema). Tweede ook terug in schuur te Steggerda (Uiltje Jellema). In Haskerveenpolder aan Graverij bij Joure groepje (>10) voedsel zoekend laag boven graslanden (Gauke Zijlstra).
- 14-04. Tien bij de Twijzelermeden (Sjoukje Hofstede). Twintig in de Lendevallei bij Wolvega (Karlijn Stet). Vijf bij de Duurswouderheide (Koert Scholten).
- 26-04. Een terug in schuur te Tijnje (Jenny Hoogenboom).
- 28-04. Tweede terug in werkplaats te Broek Noord te Joure (Jan Bles).

Late waarnemingen.

- 09-09. Te Drogeham laatste vertrokken (Anja en Egbert Veenstra).
- 29-09. Te Koudum nog 1 in schuur bij de paarden. Boerenzwaluwen hebben dit jaar in 5 a 6 nesten gebroed. Op 16 september nog 2 aanwezig (Lolke Groenhof).
- 18-09. Op 17 en 18 september nog een groep van zeker 100 om huis vliegend te Kinnum. Verzamelen en weg. De meesten hadden de stal begin september al verlaten (Willy Nijdam).
- 05-10. Laatste twee vertrokken uit de stal te Warns (Bauke en Annie Smid).
- 08-10. Nog enkele gezien te Oldeberkoop (Dirk Schipper).
- 10-10. Zes bij It Swin (Harich) gezien (Durk van der Gaast).
- 15-10. Vijf op Terschelling in Terschellinger Polder (Lieke Versantvoort/H. Schouwenburg). Vijf aan de Kooiweg op Schiermonnikoog (Ruben Vermeer/Daan Drukker).
- 16-10. Vijf bij Workum - Polder Geele Strand (Tjerk Kunst). Twee aan Kooiweg Schiermonnikoog (Thomas Los/ Koen Stork). Twee op Terschelling bij Formerum (Rob Hoeben).
- 17-10. Bij Nesserbos op Ameland 1 gezien (Dennis de Heer/Jord Ingenbleek).
- 18-10. Vier foeragerend op Terschelling (Minne Feenstra). Twee in Lauwersmeer (Raymond van der Ham).
- 19-10. Twee overvliegend op Oost-Vlieland (Thomas Ras). Op Schiermonnikoog bij de Westerplas 1 gezien (Wouter Monster/Karel Wiebus/en anderen). In het Lauwersmeer bij Ezumakeeg 1 gezien en bij Paesens/Moddergat drie (Willem Hartholt). Op Ameland bij de Lange Duinen/ Duinmeer 1 gezien (Aart van der Spoel).
- 20-10. Nog steeds drie aanwezig te Paesens/ Moddergat (Willem Hartholt). Twee te Laaxum (Libbe Zijlstra). Op Schiermonnikoog nog 1 aanwezig (Joep Duijvestein/Reinder E. de Boer/Gerjon Gelling).
- 22-10. Een overvliegend bij de Mieden (Kees Bode).
- 23-10. Nog een groepje over de paardenstal vliegend te Wyckel (Daan Meijer). Vijf overvliegend op Ameland bij de Lange Duinen (Han Derks). Te Laaxum nog twee (Libbe Zijlstra).
- 24-10. Drie op Vlieland (Ruben Vermeer/Pieter Baalbergen en vele anderen). Twee op Schiermonnikoog (Lonnie Bregman/ Martijn Bunskoek). Twee bij Noorderleech (Meino Zondervan). Bij de Kop van Afsluitdijk een gezien (Gerard Westerhuis). Twee bij Ternaard (Kees Bode). Op Ameland bij Nesserduinen 1 gezien (Han Derks). Bij Lauwersmeer 1 gezien (Harry Tiekstra).
- 26-10. Een overvliegend gezien te Katlijk (Wil Leurs).

- 28-10. Twee te Workum/polder Gele strand (Tjerk Kunst). Op Schiermonnikoog (Martijn Bunschoek/Jasper Zoet). Op Vlieland nog 2 aanwezig (Maarten van Vuurde). Op Terschelling 1 bij strandpaal 5 t/m 10 (Eddy Nieuwstraten).
- 29-10. Te Paesens 1 (Jan Willem V.). Op Vlieland 1 gezien (Tom van Noort en anderen). Bij de Kop van Afsluitdijk 1 gezien (Jeroen Breidenbach/Lonnie Bregman). Twee op Terschelling (Eddy Nieuwstraten).
- 30-10. Nog 1 op Vlieland (Carl Zuhorn en vele anderen).
- 31-10. Bij de Holle Poarte bij Makkum nog 1 (Nick en Patrick Agterberg). Twee bij de Koehool (Marnix Oudega). Twee overvliegend op Ameland bij Zwanewaterduinen (Patrick Snoeken).
- 01-11. Twee te Ternaard - 't Schoor (Nico Vogelzang). Een op Schiermonnikoog bij de Banckspolder (Gertjan van Noord).
- 03-11. Een te Blessum (Henk P.M. Schobben).
- 04-11. Een overvliegend bij Oldetrijne - De Merriemaden (Tom Jager).
- 05-11. Een overvliegend bij het Lauwersmeer - Hoek van de Bant (Kees Bode).
- 08-11. Twee overvliegend bij Fochteloërveen - Friesland (Rudie Huiting).
- 12-11. Een te Schiermonnikoog bij Veerhaven (Jos Hooijmeijer/Rutger de Vries). Een overvliegend Huitebuurtsterpolder (Rudy Fopma/Marcel Stienstra). Twee bij Harlingen (Jacob Bosma).
- 13-11. Een overvliegend naar west op Schiermonnikoog aan Waddenzeedijk (Elwin Borhem).
- 14-11. Twee overvliegend bij de Afsluitdijk - Kop Afsluitdijk (Tseard Mulder)
- 15-11. Een te Scharneburen te Ferwoude (H.A. Haanstra). *Te Keent in Noord-Brabant op dezelfde dag ook een gezien door Justin Jansen.*
- 16-11. Vier voedsel zoekend aan de zeedijk ten zuiden van Harlingen (Gerard Westerhuis). Te Cornwerd 1 gezien en twee in polder Pingjum (Clemens Heijmen). Vier bij Harlingen jagend (Gerard Westerhuis). Twee polder Pingjum en 1 langs zeedijk boven Zurich (Hessel Klijn).
- 17-11. Te Leeuwarden bij Camminghaburen 1 voedsel zoekend (Jeroen Breidenbach). 1 bij Harlingen gezien (Henk Hupkes en Jos F.M. Scholten).
- 21-11. 1 foeragerend aan IJsselmeerkust bin Mirns (Jelmer Luyckx).

Foto's van boerenzwaluwen tijdens wegtrek (oktober -december) gevraagd.

Dit jaar is gebleken dat veel amateur vogelfotografen met een goede camera de vleugelrui die al vlak vóór en na de wegtrek uit ons land plaats kan vinden redelijk goed al kunnen vastleggen. Al is het soms moeilijk om de snel vliegende boerenzwaluwen te “vangen” in een helder beeld. In 2021 zijn er voor het eerst een achttal foto's geselecteerd waarop de vleugelrui (en de ruiscorrelatie) is te zien. De boerenzwaluwen proberen om te overwinteren blijkt naar aanleiding van foto's (zie blz. 61-66 dit verslag) en beginnen dus OOK in ons land al met de rui van de grote slagpennen van de vleugel. Steeds later in het seizoen (zelfs tot in december en januari) worden er door het zachte winterweer (klimaatverandering). Foto's waarop rui van de slagpennen is te zien kunnen gestuurd worden naar; j.d.jonglc@home.nl of j.d.jongringer403@home.nl met vermelding van naam fotograaf/datum foto/provincie/plaats of gebied foto.

9. Korte mededelingen.

Kleurafwijkingen boerenzwaluw in 2021.

Tijnje.

Elk jaar wordt er bij het boerenzwaluw ringen gelet op specifieke (kleed) afwijkingen die voor kunnen komen. Op 19 juni 2021 was het weer raak in de Tijnje (Friesland) in de paardenstal van Harriet Nieuwland. In nest AX met 6 nestjongen van 11 dagen oud werd een grijsbruin nestjong aangetroffen.

Foto © Jan de Jong

19-06-2021. Weer een miskleur nestjong in de paardenstal bij Hariet Nieuwland in Tijnje.

Foto © Jan de Jong

19-06-2021. De grote en kleine slagpennen zijn nog flink in de groei.

Dit is al het derde jaar op rij dat er in dezelfde paardenstal binnen enkele meters in de stal een nest met 1 of meer afwijkende nestjongen worden vastgesteld. Het gaat in alle gevallen om de kleurafwijking Bruin (zie Boerenzwaluw Journaal,10 Friesland 2020 p.41-51). Deze kleurafwijking betreft stellig een vrouw (nestjong) aldus kleurafwijking kennen Hein van Gouw (Engeland). In 2010 zijn na onderzoek, en oproep in streekkrant Tijnje, in 2021 geen van deze kleurafwijkingen die in 2019 en 2020 daar geboren zijn in de wijde omgeving teruggevonden/gemeld.

Ringstation Rohel.

Aan de noordoever van het Tjeukemeer op het Staatsbosbeheer terrein Marswâl wordt al vanaf 1985 zangvogels gevangen voor het Vogeltrekstation Wageningen. Op de 12^e CES (Constant Effort Site) dag op 2 augustus 2021

werden er in de rietzoom veel slapende boerenzwaluwen en oeverzwaluwen aangetroffen. Uit die groep werden er in de vroege ochtend uit een groep van >150 er 57 boerenzwaluwen gevangen. Hiervan waren er maar liefst 52 eerste jaars. Bij deze eerste jaars trof ik er een aan met afwijkende staartpennen. De staartpennen T2-4 zijn geheel zwart, slechts twee staartpennen (T5-6) met een witte vlek. Normaal zijn de staartpennen T2 t/m T4 ook met witte vlekken. De middelste twee T1 hebben normaal altijd geen zwarte vlek.

Ringnr. BH...31935. Vleugel 125,0 mm. Staart 68,0 mm. Gewicht 17,0 gram.

Foto © Jan de Jong

02-08-2021. Een eerste jaars boerenzwaluw met afwijkende staart gevangen op slaappleaats op Ringstation Rohel aan de noordoever van het Tjeukemeer.

Stavoren.

Op 6 september 2021 trof Andreas Welzel in de haven van Stavoren een opvallend licht gekleurde eerste jaars boerenzwaluw (korte gevorkte staart) zonder pootring aan tussen een groep van zeker 300 boerenzwaluwen.

Zie; <https://waarneming.nl/observation/225505322/>

Op 21 september 2021 zag M.P. Janssen-Willems om 13:16 uur de lichte boerenzwaluw (waarschijnlijk dezelfde vogel) overvliegen (geen foto) bij Hindeloopen (niet ver van Stavoren).

Foto © Andreas Welzel

06-09-2021. Leucistische exemplaar op draad in de haven van Stavoren met veerluis op rechter bovenvleugel.

Foto © Andreas Welzel

06-09-2021. *Leucistische exemplaar samen met enkele soortgenoten op draad in de haven van Stavoren.*

Arnhem.

Op 25 september 2021 zag Martijn Kok om 12:00 uur 1 wite boerenzwaluw overvliegen in provincie Gelderland bij de Arnhemse Heide bij Arnhem (geen foto).

Nijkerk.

Op 8 mei 2021 om 16:21 uur bij Nijkerk in de provincie Gelderland 1 wit exemplaar overvliegend gezien door K. van der Brug aan de A28 hmp336 Li (geen foto).

Zwaanshoek.

Op 19 juli 2021 1 wit exemplaar om 13:50 uur gezien bij Zwaanshoek (Noord-Holland) aan de Ringvaart van Haarlemmerpolder (omgeving Bennebroek) door Erwin Robbertz. Foto wat wazig.

Foto © Erwin Robbertz.

19-7-2021. *Witte boerenzwaluw met soortgenoten overvliegend bij Zwaanshoek (Noord-Holland).*

Krommenie.

Op 17 augustus 2021 zag Kees de Jager een vuilwit exemplaar bij Krommenie rondvliegen en kon hem op de foto vastleggen.

Foto © Kees de Jager.

17-08-2021. Eerste jaars vuilwitte boerenzwaluw (w.s. kleurafwijking Bruin) bij Krommenie (Noord-Holland).

Sahara stof op weg naar Europa.

Onze boerenzwaluwen hebben het in het voorjaar tijdens hun terugkeer naar de broedplekken moeilijk gehad met de stof en zandstormen in Afrika. Over een breed front waren er stofwolken te zien via ruimtestations. Het lijkt een jaarlijks terugkerende barrière voor zangvogels en met name dam onze boerenzwaluwen. NASA en satellietzenders geven een beeld van deze stofstormen.

18 februari 2021. Elk jaar waait er meer dan 180 miljoen ton stof uit Noord-Afrika, dat door sterke seizoen winden uit de Sahara wordt gehaald. Misschien wel het meest bekend zijn de enorme, opzichtige pluimen die over de tropische Atlantische Oceaan naar Amerika trekken. Maar het stof gaat ook ergens anders heen: het nestelt zich weer in andere delen van Afrika of drijft noordwaarts richting Europa. Een dramatische weergave van stofdeeltjes in de lucht (hieronder) werd waargenomen op 18 februari 2021 door de **Visible Infrared Imaging Radiometer Suite (VIIRS)** op het **NOAA-20 ruimtevaartuig**. Heb op de foto rode pijlen aangebracht zodat duidelijk wordt dat de stofstormen die vanaf Afrika naar het westen worden gedreven door de heersende luchtstromen meegevoerd

worden naar Europa. Het stof lijkt wijdverspreid over Afrika, maar vooral geconcentreerd tijdens de Bodélé-depressie in het noordoosten van Tsjaad.

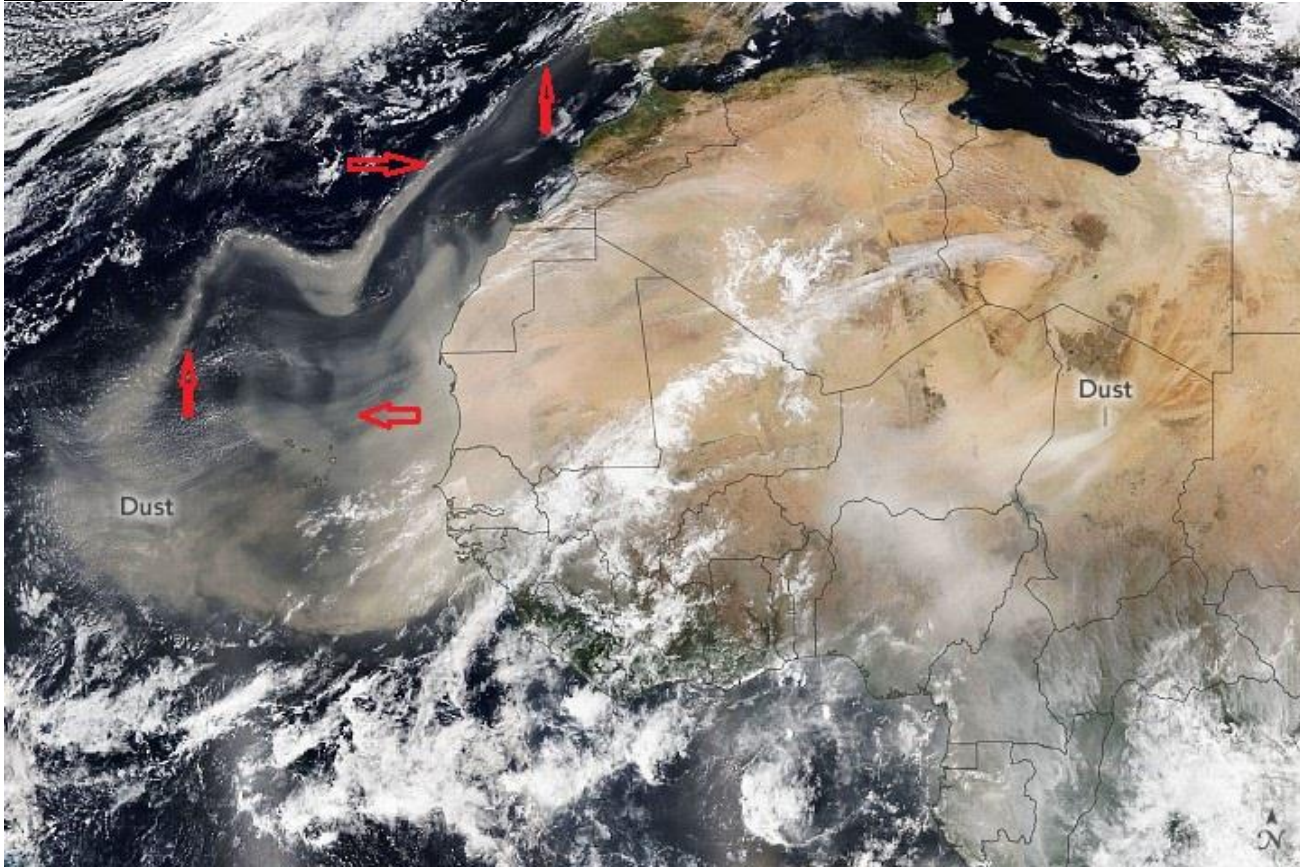

Foto ©[Visible Infrared Radiometer Suite](#) (VIIRS)

Terwijl een groot deel van de pluim ten westen van Afrika verschijnt, is een sliert stof te zien die door de wind naar Europa waait. Volgens een verhaal van meteoroloog Marshall Shepherd, drijven sterke en aanhoudende winden uit het zuiden minstens een paar keer per jaar stof uit de Sahara naar Europa. Prognoses van de Copernicus Atmosphere Monitoring Service gaven aan dat het grootste deel van het stof dat dit weekend Europa bereikt, waarschijnlijk geconcentreerd zal zijn in Spanje en Frankrijk, maar dat sommige mogelijk zelfs tot aan Noorwegen reiken. Delen van Spanje kunnen "modderregen" zien, aangezien de naderende stofpluim wordt gecombineerd met een weerfront. De stofstorm van half februari volgt op een intense gebeurtenis eerder in de maand boven Zuid- en Midden-Europa. Sahara-stof van die storm bedekte de sneeuw op de Pyreneeën en de Alpen en kleurde de lucht oranje in Frankrijk. Stof kan de luchtkwaliteit verminderen en het smelten van sneeuwbedekking versnellen. Maar het speelt ook een belangrijke rol in het klimaat en de biologische systemen van de aarde, het absorbeert en reflecteert zonne-energie en bemest oceanecosystemen met ijzer en andere mineralen die planten en fytoplankton nodig hebben om te groeien. Seizoens veranderingen in windsterkte en -richting kunnen grote hoeveelheden stof in de lucht brengen en het over zeeën en oceanbekkens voeren.

Referenties en bronnen

- Copernicus Atmosphere Monitoring Service (2021, 19 februari) [Copernicus-voorspellingen laten zien dat Sahara-stof Europa dit weekend zal treffen](#) .
- Copernicus Atmosphere Monitoring Service (2021, 8 februari) [Sahara-stof kleurt de lucht en sneeuw](#) .
- Forbes (2021, 6 februari) [Waarom hangt het Sahara-stof op dit moment boven Europa?](#)
- *The Guardian* (2021, 6 februari) [Sahara-zand bedekt Europese skigebieden en steden - op foto's](#) .
- Murcia Vandaag (2021, 18 februari) [Dit weekend meer Sahara rood stof op weg naar Murcia en Alicante.](#)

10. Vleugelrui van boerenzwaluwen in 2021 in Nederland.

Boerenzwaluwen met vleugelrui in Nederland in 2021.

De laatste jaren krijg ik steeds meer aanwijzingen dat boerenzwaluwen OOK in Nederland proberen te overwinteren. Door het zachte en mildere klimaat worden ze dan ook op allerlei plaatsen gezien. Van november tot in december. Daarbij valt het op dat vooral de oude vogels OOK in ons land met de handpen rui van hun vleugels beginnen. Door de toename van de kwaliteit van de fototoestellen komen we steeds meer foto's van boerenzwaluwen in het najaar tegen waarop deze vleugelrui te zien is. Toch is het nog moeilijk om die snel vliegende vogels op de gevoelig plaat vast te leggen zo blijkt uit contacten met diverse vogel fotografen.

Op verschillende plaatsen in ons land zijn er late boerenzwaluwen gezien die tevens in de vleugelrui waren onder anderen in Dordtse Biesbosch, Westland Zuidholland, Lauwersmeer Kustweg, Noord Hollands Duinreservaat bij Castricum, Brabantse Biesbosch, Pingjum en Vossenmeer Flevoland. We zijn erg benieuwd of er op meer plekken in ons land late boerenzwaluwen zijn gezien en of er duidelijke foto's van zijn gemaakt waarom eventueel rui is te zien. Naast de volwassen vogels waren er ook nogal wat eerste jaars die nog GEEN rui in de pennen vertoonden. Mogelijk zijn dit jonge vogels van wat late legsels. Van zeker 8 volwassen boerenzwaluwen kon aan de hand van foto's de vleugel ruiscore vastgesteld worden. Uniek voor ons land! Zie voor ruiscore; <https://vogeltrekstation.nl/nl/vogels/biometrie/vleugel/rui-van-het-verenkleed>.

Ruiscores waren resp. 20,14,24,31,30,34,31 en 30 (gemid.26,75). Hieronder de foto's van de betreffende fotografen.

Foto © Frans Buiten.

29-10-2021. Volwassen boerenzwaluw met vleugel ruiscore 5554**1**0000 = 20, Westland Zuid Holland. Ruiscore wordt aangegeven tussen 0 en 5, van binnen naar buiten (5= nieuwe pen/ 0 is oude pen). **1**= geschatte waarde.

Foto © Martin Olthoff

13-11-2021. Volwassen boerenzwaluw met vleugel ruiscore 553100000 = 14, in het Lauwersmeer aan de kustweg. 1 = geschatte waarde.

Foto © R. Emsuus

13-11-2021. Noord Hollands Duinreservaat, Infiltratiegebied Castricum. 4 ex. Volwassen boerenzwaluw met ruiscore 555531000 = 24. 1 = geschatte waarde.

Foto © Thomas van der Es

15-11-2021 Brabantse Biesbosch Spaarbekken Petrusplaat NB. Er waren die dag 12 ex. Deze volwassen vogel is in vleugelrui, de ruiscore =555554200 = 31. 2= geschatte waarde.

Foto © Clemens Heijmen.

16-11-2021. Bij Pingjum in Friesland een volwassen boerenwaluw gefotografeerd waarop duidelijk de twee licht bruine oude buitenste slagpennen te zien zijn. De vleugel ruiscore is 555554100 =30. 1= geschatte waarde.

Foto © Willem Hartog

20-11-2021 Volwassen boerenzwaluw met vleugel ruiscore 55555310 = 34. 1 = geschatte waarde. Lauwersmeer Kustweg, Groningen.

Foto © Peter Kuijper

27-11-2021. Volwassen boerenzwaluw bij Vossenmeer Flevoland, 15:15 uur er waren drie. Paar weken geleden hier ook gezien, toen waren het er 4. Vleugelruis score 555554200 = 31. 2 = geschatte waarde.

Foto © Hans Gebuis

21-11-2021 Dordtse Biesbosch, Tongplaat-Zuidplaatje-Dordtse Biesbosch. Er werden maximaal 8 samen gezien. Waarvan er enkele met vleugelrui. Vleugelrui score 555554100 = 30. 1 = = geschatte waarde.

Mijns inziens zijn er nog nooit eerder zoveel foto's bijeen gebracht in 1 jaar in de late herfst (eind oktober /eind november) waarop de vleugelrui, die normaal in het overwintergebied plaats vindt, wordt aangetoond. Ongetwijfeld zal de klimaatverandering (zachte klimaat) hieraan bijgedragen hebben. Het is vooralsnog niet duidelijk waar de boerenzwaluwen in 2021 tijdens de nacht verbleven. Mogelijk in stallen en schuren in de omgeving van de gebieden waar ze zijn gezien.

Mocht er naast deze serie foto's nog meer fotomateriaal van boerenzwaluwen in vleugelrui zijn in ons land dan hoor ik het graag. Het is bekend dat er in ons land al boerenzwaluwen zijn die vóór vertrek al met de vleugelrui kunnen beginnen. Ook in Friesland heb ik actieve rui van vleugels tijdens het RAS projectonderzoek van het Vogeltrekstation Wageningen aan boerenzwaluwen vastgesteld. Zoals op 2-7-2019 (NLA. BD...39631) en 12-08-2019 (NLA. BH...30174). Zie hiervoor ook Boerenzwaluw Journaal 9, Friesland,2019 blz. 86 en 92.

Foto © Jan de Jong, Joure.

02-07-2019. NLA. BD...39631. Oldeouwer-Friesland. De rui van de GS is afwijkend. De pennen GS2 t/m 4 en de GSD-ogen niet erg gesleten aan de toppen, mogelijk heeft de vogel een rui onderbreking(?) in Afrika gehad, GS5 nog duidelijk met blauwe bloedspool.

Foto © Jan de Jong, Joure.

12-08-2019. NLA. BH...30174. Warns-Friesland. Volwassen boerenzwaluw met actieve rui in vleugel. Let op gelijkheid met vangst van ringnummer NLA. BD...39631 op 2 juli 2019 te Oldeouwer.

Verzoek.

Tijdens het RAS boerenzwaluw onderzoek zouden broedvogels in broedschuren gecontroleerd moeten worden op rui van slagpennen. Vooral de eerste pennen (rui van binnen naar buiten) worden nogal eens over het hoofd gezien tijdens de controle van de broedvogel.

Joure, 3 januari 2022.

Ringer 403 Jan de Jong

RAS project Boerenzwaluw Vogeltrekstation Wageningen.

11. SPONSOREN.

De uitbraak van de wereldwijde COVID-19 en de omicron pandemie maakt het steeds moeilijker om aan sponsoren te komen voor het onderzoek naar boerenzwaluwen in Friesland. Deze pandemie gaat gepaard met veel leed en verlies van levens. Ook heeft het bij meerdere bedrijven, verenigingen en particulieren geleid tot banenverlies en enorm veel persoonlijk leed. Toch krijg ik altijd van enkele sponsoren de financiële steun om het ring en onderzoeksproject naar boerenzwaluwen draaiende te houden. Ik ben hun dan daar ook zeer dankbaar

voor. Zo kan ik de kosten zoveel mogelijk laag houden. Alle ringen, tangen, meetapparatuur, netten en vooral de reiskosten zijn voor rekening van de ringer/onderzoeker!

SPONSOREN BOERENZWALUW ONDERZOEK 2021 FRIESLAND

Henk Bulsing, Haskerhorne
C.Z. (Ineke) Westers, Wijnjewoude.
Fûgelwacht Jutrijp-Hommerts.
Fûgelwacht Joure e.o.
Joke Smith en J. Broekema, Twijzel.
Auke en Theresia Postma, De Knipe.

ALLEN BEDANKT VOOR DE FINACIELE ONDERSTEUNING IN 2021.

Voor iedere 20 € die binnenkomt wordt een serie van 100 pootringetjes gekocht en als tegenprestatie ontvangen de sponsors bericht als een van "hun" pootringen meer dan 15 km van de ringplek terug gemeld worden samen met het digitale eindverslag. Iedereen kan meedoen, of je nu wel of geen boerenzwaluwen in de schuur of stal hebt is niet van belang. Nieuwe sponsors zijn erg welkom.

Bijdragen zijn welkom op rekening; NL76 RABO 0122 1605 84 met vermelding sponsorbijdrage boerenzwaluw onderzoek Friesland. Alvast bedankt voor de bijdrage en U medewerking.

Heeft U vragen neem dan contact op met Jan de Jong Tel. 0513-414788 of mail naar j.d.jongringer403@home.nl

12. Dankwoord.

In 2021 zijn van veel mensen reacties en meldingen binnengekomen van boerenzwaluwen. Het zou te ver gaan om alle namen hier te noemen. Toch zijn al die reacties van groot belang geweest om er weer een leuk verslag van te maken. Vooral van de terugkeer van de boerenzwaluwen uit de wintergebieden in Afrika lokte veel meldingen en reacties los bij mensen. Een groot deel hiervan is in dit verslag verwerkt.

In 2021 heb ik van 28 mensen foto's gebruikt in dit verslag; Deze wil ik hierbij dan ook hartelijk danken! Heleen Achterberg, Bart Berga, Mineke Bekkema, Frans Buiten, Rita Delger, Marion Derks, R. Emsuus, Thomas van der Es, Annemarie van Garderen, Hans Gebuis, Willem Hartog, Arend Heideman, Clemens Heijmen, Kees de Jager, Jan en Baukje Kroes, A. Koning, Peter Kuijper, Martin Olthoff, Gert Jan van Pelt, Erwin Robbertz, Roel Sikkema, Yttje en Folkert Solle, Roel en Maartje Veenstra, Wietske Visser, Andreas Welzel, Koos en Corrie Willemsen en Evert Wind.

Door nu al die losse meldingen en ervaringen te bundelen hebben we een goed overzicht wat er zoal wordt gezien en ervaren is. Opvallend is dat de laatste 30 jaar er in de natuur en het klimaat erg veel is veranderd in onze samenleving. Vogels reageren sterk op veranderingen. Veel grupstallen in schuren werden in de afgelopen 30 jaar vervangen door nieuwe ligboxstallen. Boerenzwaluwen passen zich snel aan en zoeken op allerlei plekken naar geschikte nestgelegenheid. Opvallend daarbij is de laatste tien jaar de toename in paardenstallen, maneges en schuren. Bij alle adressen waar ik op bezoek kwam om vogels te mogen ringen en onderzoeken ben ik altijd gastvrij ontvangen. Daarbij wil ik eenieder dan ook heel hartelijk bedanken. Verder het Vogeltrekstation in Wageningen bedankt voor de vergunning om boerenzwaluwen te mogen ringen in Friesland.

Jan de Jong, Joure, 6 januari 2022.